

ಕನ್ನಡ

ಸುಗಮಭಾರತಿ

ಆರನೆಯ ಇಯತ್ತೆ

ಸೈಕ್ ಭಾರತ
ಅಭಿಯಾನ

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ

ಭಾಗ 4 ಕ

ನಾಗರಿಕರ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

ಅನುಭೂತಿ 51 ಕ

ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕನ ಈ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆಯೆಂದರೆ ಅವನು-

- (ಕ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನು ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿಯ ಆದರ್ಶಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು.
- (ಎ) ಸಾರ್ಥಕ ನಡೆದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತಿಕ ನೀಡಿದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು.
- (ಜ) ದೇಶದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಇಕ್ಕಿತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಾಗಿರಬೇಕು.
- (ಘ) ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶದ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- (ಒ) ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಒಗ್ಗಟನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಸಹೋದರ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಚ್ಯಾರಿಟಿ ತರುವಂತಹ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ತೈಜಿಸಬೇಕು.
- (ಚ) ನಮ್ಮ ಸಮೃದ್ಧಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು.
- (ಝ) ನೈಸಿಗಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಸಚೀವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರಿಸಿರಿ.
- (ಜ) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆ, ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಜಿಜ್ಞಾಸುಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- (ರು) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ತೈಜಿಸಬೇಕು.
- (ಇ) ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು.
- (ಟ) 6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷ ವಯೋಮಾನದಲ್ಲಿಯ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೋಷಕರು ಶೀಕ್ಷಣಾದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ಭಾಷಾ ವಿಷಯಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಿಷ್ಠೆ: ಕನ್ನಡ ಸುಗಮಭಾರತಿ ಆರನೆಯ

ಅಧ್ಯಯನ-ಅಧ್ಯಾಪನದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ	ಅಧ್ಯಯನ ನಿಷ್ಠೆ
<p>ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ (ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಮೆಡಿಗರೋಂದಿಗೆ) ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಣಾಹ ಕೊಡಬೇಕು ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುವ ಅದರಂತೆ ಚಚೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಭಾಷೆಯ ಸೂಕ್ತತೆಯ ಮೇಲೆ ಚಚೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಸಕ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಸಾಹಿತ್ಯ (ಉದಾ. ವರ್ತಮಾನಪತ್ರ, ಪತ್ರಿಕೆ, ಚಿತ್ರಪಟ ಮತ್ತು ದ್ರಶ್ಯ-ಶಾಹಿತ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ) ನೋಡುವ, ಕೇಳುವ, ಓದುವ, ಬರೆಯುವ ಮತ್ತು ಚಚೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಾಗ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬಿಗೊಬ್ಬರು ಕೆಲಸದ ಚಚೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡ-ಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಾಫ್ಟೆಂಟ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಜೊತೆಗೆ ಇತರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಓದುವ ಅದರಂತೆ ಬರೆಯುವ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಚಚೆ ಮಾಡುವ ಸಾಫ್ಟೆಂಟ್ ಕೊಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಚನ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಚಚೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಓದುವ, ಬರೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆ ಅಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಉದಾ. ಶಬ್ದಗಳ, ಶಬ್ದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ವಿಶೇಷಣ (ವ್ಯಾಕರಣ, ವಾಕ್ಯರಚನೆ, ವಿರಾಮಚಿಹ್ನೆ ಇತ್ಯಾದಿ). ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಜನಶೀಲತೆಯ ವಿಕಾಸ ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆ. ಉದಾ. ಅಭಿನಯ, ಮೂಕಾಭಿನಯ, ಕವಿತೆ, ಪಾಠ ಸ್ವಜನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ ವಿವಿಧ ಸ್ವಿತ್ಯಿಯಲ್ಲಿಯ ಸಂವಾದ ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಯೋಜಿಸಿ ಮತ್ತು ಅದರ ತಯಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವರದಿ ಲೇಖನದ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಬೆಳೆಸುವ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಶಬ್ದಕೋಶದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರೇರಣಾಹ ಕೊಡಬೇಕು. ಭಾಷಾ ಸಮೃದ್ಧಿ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಾದರೇಕರಣ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಉಪಲಬ್ಧ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಪರಿಪಾಠ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ಸುವಿಚಾರ, ಕಥೆ, ವಿವಿಧ ವಿಷಯ ಮಂಡಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಉಪಲಬ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಸ್ಫೋಟಗಳ, ಭೇಟಿಯಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇದರ ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಂಡಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. 	<p>06.LA.01 ನೋಡಿದ ವುತ್ತು ಕೇಳಿದ ಘಟನೆ (ಉದಾ. ಸ್ಕೋರ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಘಟನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ) ಈ ವಿಷಯ ತಡೆಯದೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾನೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.02 ನೋಡಿದ, ಕೇಳಿದ ವಿಷಯ/ಘಟನೆ/ವಿಷಯ ಸ್ತುತಿ: ದಿಂದಿರುತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಥನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.03 ರೇಡಿಯೋ, ದಾರದರ್ಶನ, ವರ್ತಮಾನಪತ್ರ, ಇಂಟರ್ನೆಟ್, ಈ ಮೂಲಕ ನೋಡಿದ, ಕೇಳಿದ ಘಟನೆ ಸ್ತುತಿ: ದಿಂದಿರುತ್ತಿರುವ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆ ಅದರ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಅಧಿಕ ಮಾಹಿತಿ ದೊರಕಿಸುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.04 ಇತರರು ಹೇಳಿದ ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಸಿದ ಅನುಭವ ಅವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನುಸಾರ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಉದಾ. ಬಸ್‌ನಿಲ್ದಾಣ, ರೇಲ್ಸ್‌ನಿಲ್ದಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ.</p> <p>06.LA.05 ವಿವಿಧ ವಿಷಯ ಸಲುವಾಗಿ, ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶ ಸಲುವಾಗಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಶಬ್ದವಾಕ್ಯ, ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಚಾರ, ಒಂಟು ಇವುಗಳ ಯೋಗ್ಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.06 ಪರ್ಯಾವರಣೆ (ಪಾಠ, ಕವಿತೆ, ವಿನೋದ, ಹಾಡು ಇತ್ಯಾದಿ). ಲಕ್ಷ್ಯಪ್ರಾವರ್ಚ ಕೇಳಿ ಅದರ ಆನಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ದ್ವಾರಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.07 ಕವಿತೆ, ಹಾಡು ಅಭಿನಯ ಸಹ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯ ಆರೋಹ, ಅವರೋಹ ಆನಂದದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.08 ವರ್ತಮಾನಪತ್ರ, ಮಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತರಗಳು ಇದರಲ್ಲಿಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ವಾಚನಮಾಡಿ ಆಸ್ತಾದ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.09 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಫೋಟಗಳ ಸೂಚನೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಓದುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.10 ಮನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಘಟನೆಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿಕೆ ಸಂಘರ್ಷಣೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.11 ದೊಡ್ಡಪಾರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರರ ಗುಂಪು ಚಚೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿ ಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.12 ಕೊಟ್ಟ ಶಬ್ದ ಶಬ್ದ ಸಮೂಹದ, ಒಂಟು ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಚಾರದ ಜೀವನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.13 ಯೋಗ್ಯ ಗಿತಿಯೋಂದಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪ್ರಕಟವಾಚನ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.14 ವಿನೋದವಾದುದನ್ನು ಒಂದು ಅದರ ಆನಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.15 ಲೇಖನ ಮಾಡುವಾಗ ಏರಡು ಶಬ್ದಗಳ ಯೋಗ್ಯ ಅಂತರ ಇಡುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.16 ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಪ್ಪದೆ ಅನುಲೇಖನ ಮತ್ತು ಶ್ರುತಿಯೇಖನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.17 ಚಿತ್ರವರಣಿನೆ ಸ್ತುತಿ: ದಿಂದಿರುತ್ತಿರುವ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.18 ಸುವಿಚಾರ, ಸಂದರ್ಶ, ಕಥೆ, ಪರಿಪಾಠ ಸಾದರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.</p> <p>06.LA.19 ವ್ಯಾಕರಣ ಘಟಕದ ಮಾಹಿತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಯೋಗ್ಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಉದಾ. ನಾಮ, ಸರ್ವನಾಮ, ವಿಶೇಷಣ, ಶ್ರೀಯಾವದ ಮತ್ತು ಕಾಲ ಇವುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಕಾರ, ಲಿಂಗ, ವಚನ, ಉದ್ದಾರ ವಾಚಕ ಚಿಹ್ನೆ. ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡು ಅವಶೇಷ ಚಿಹ್ನೆ ಶುದ್ಧ ಲೇಖನದ ನಿಯಮ.</p> <p>06.LA.20 ಶಬ್ದಕೋಶ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನೋಡುತ್ತಾನೆ.</p>

ಕನ್ನಡ

ಸುಗಮಭಾರತಿ

ಆರನೆಯ ಇಯತ್ತೆ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಾಠ್ಯಪ್ರಸಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳ, ಪ್ರಾಣ-೪

ತಮ್ಮ ಸ್ಕೂಲ್‌ಫೋನ್‌ದ ಮೇಲೆ DIKSHA App ಮೂಲಕ ಪಠ್ಯಪ್ರಸಕದ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಮೇಲಿರುವ Q.R. Codeದ ಮೂಲಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಠ್ಯಪ್ರಸಕ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾರದಲ್ಲಿರುವ Q.R. Codeದ ಮೂಲಕ ಆ ವಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಧ್ಯಯನ-ಅಧ್ಯಾಪನದ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತ ದೃಕ್-ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಥಮಾವೃತ್ತಿ : ೨೦೧೯
ಪುನರ್ಮೂದ್ರಣ : ೨೦೨೨

© ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳ, ಪ್ರಣೆ - 4

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳವು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕಗಳನ್ನು ಕಾಲ್ಯಾಂಸಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳದ ಸಂಚಾಲಕರ ಲಿಖಿತ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಉದ್ದ್ವಿಗ್ಂಡಿಸಬಾರದು.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಮಿತಿ

:
ಡಾ. ಕೆ.ಕೆ. ಪತ್ತಾರ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ
ಶ್ರೀ. ಶಿವಬಾಳ ಕೆ. ಗೋಲಿ, ಸದಸ್ಯ
ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಸ್. ಕಾಪಸೆ
ಶ್ರೀ. ಹಣಮಂತ ಎಮ್. ಕುಂಭಾರ, ಸದಸ್ಯ
ಶ್ರೀಮತಿ. ಜಯದೇವಿ ಆಯ್. ಉಕ್ತಲಿ, ಸದಸ್ಯ
ಡಾ. ಸದಾನಂದ ಎಂ. ಬಿಳ್ಳಾರ, ಸದಸ್ಯ-ಸಚಿವರು

ಕನ್ನಡ ಅಭ್ಯಾಸಗಣ ಸದಸ್ಯರು :

ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಡಿ. ಮೋರೆ
ಶ್ರೀ. ಟಿ. ವಿ. ಸದಾನಂದ
ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀಶ್ರೀಲ ಜಿ. ಅವಚಿ

ಸಂಯೋಜನ ಪ್ರಮುಖ

:
ಡಾ. ಸದಾನಂದ ಎಂ. ಬಿಳ್ಳಾರ, ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಪಾರ್ಶ್ವಪುಸ್ತಕ ಮಂಡಳ, 'ಬಾಲಭಾರತಿ', ಪ್ರಣೆ - ೪
ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಎಮ್. ಗಣಾಚಾರಿ, ವಿಷಯ ಸಹಾಯಕ ಕನ್ನಡ

ಚಿತ್ರಕಾರ

: ಶ್ರೀ. ಕಿಶೋರ ಗಿರಧಾರಿ

ಮುಖ್ಯಪುಟ

: ಶ್ರೀ. ಕಿಶೋರ ಗಿರಧಾರಿ

ಅಕ್ಷರ ಚೋಡಣೆ

: ಕ್ಷಿಂಟೆಕ್ಸ್, ಪ್ರೋಟ್, ಮುಂಬಯಿ

ನಿರ್ಮಿತಿ

:
ಶ್ರೀ. ಸಚಿತ್ತಾನಂದ ಆಫ್ಲೆ, ಮುಖ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿ ಅಧಿಕಾರಿ
ಶ್ರೀ. ಸಂದೀಪ ಅಜಗಾಂವಕರ, ನಿರ್ಮಿತಿ ಅಧಿಕಾರಿ

ಕಾಗದ

: ೨೦ ಜಿ. ಎಸ್. ಎಮ್, ಶ್ರೀಮತ್ಯೋವ್

ಮುದ್ರಣಾದೇಶ

: N/PB/2022-23/ QTY.

ಮುದ್ರಕ

: M/S

ಪ್ರಕಾಶಕ

: ಶ್ರೀ. ವಿವೇಕ ಗೋಸಾವಿ, ನಿಯಂತ್ರಕ,
ಪಾರ್ಶ್ವಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮಂಡಳ, ಪ್ರಭಾದೇವಿ,
ಮುಂಬಯಿ - ೨೫.

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಗಳಾದ ನಾವು, ಭಾರತವನ್ನು ಒಂದು ಸಾರ್ವಭಾಷೆಯ ಸಮಾಜವಾದಿ ಧರ್ಮ-ನಿರವೇಚ್ಚ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅದರ ಸಮಸ್ತ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ :

ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾಯಂ;

ವಿಚಾರ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಶ್ರದ್ಧೆ

ಮತ್ತು ಉಪಾಸನೆ ಸಾಫ್ತಂತ್ರ್ಯ;

ಸ್ವಾನ್ಯಾಸನ ಹಾಗೂ ಅವಕಾಶ ಸಮಾನತೆಯು;

ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು

ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗೌರವವನ್ನು

ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಐಕ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಏಕಾತ್ಮತೆಯನ್ನು

ಆಶಾಸನೆ ನೀಡುವ ಒಂಧುತ್ವವನ್ನು

ವ್ಯಾಧಿಗೋಳಿಸಲು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪದ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ;

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಸಫೇದೆಯಲ್ಲಿ

ಇಂದು ದಿನಾಂಕ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ನವ್ಯೋಬರ, ೧೯೪೯ ನೆಯ ಇಸವಿ

ಈ ಮೂಲಕ ಈ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಮತ್ತು ಅಧಿನಿಯಮಿತ ಗೊಳಿಸಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಜನಗಣಮನ-ಅಧಿನಾಯಕ ಜಯ ಹೇ
ಭಾರತ-ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ ।

ಪಂಚಾಬ, ಸಿಂಧು, ಗುಜರಾತ, ಮರಾಠಾ,
ದ್ರಾವಿಡ, ಉತ್ತರ, ಬಂಗ,
ವಿಂಧ್ಯ, ಹಿಮಾಚಲ, ಯಮುನಾ, ಗಂಗಾ,
ಉಚ್ಛರ ಜಲಧಿತರಂಗ,

ತವ ಶುಭ ನಾಮೇ ಜಾಗೇ, ತವ ಶುಭ ಆಶಿಸ ಮಾಗೇ,
ಗಾಹೇ ತವ ಜಯಗಾಥಾ,

ಜನಗಣ ಮಂಗಲದಾಯಕ ಜಯ ಹೇ,
ಭಾರತ-ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ ।

ಜಯ ಹೇ, ಜಯ ಹೇ, ಜಯ ಹೇ,
ಜಯ ಜಯ ಜಯ, ಜಯ ಹೇ ॥

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ಭಾರತ ನನ್ನ ದೇಶ. ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ
ಬಂಧು-ಭಗಿನಿಯರು.

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ನನ್ನ
ದೇಶದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಹಾಗೂ ಬಹುವಿಧವಾದ ಪರಂಪರೆಯ
ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನವಿದೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಗೆ ತಕ್ಷಾವನಾಗಿರಲು ನಾನು
ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ತಾಯಿ-ತಂದೆ, ಗುರು-ಹಿರಿಯರನ್ನು
ಆದರಿಸುತ್ತೇನೆ ವುತ್ತು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ದೇಶ ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪೇ
ಜಡುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಕಲ್ಯಾಣ ಹಾಗೂ
ಉತ್ತರಷ್ಟು ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಸುಖವಂಟು.

ಪ್ರಸ್ತಾવನೆ

‘ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ರೂಪರೇಖೆ ೨೦೦೫’ ಮತ್ತು ‘ಬಾಲಕರ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಧಿಕಾರ ಅಧಿನಿಯಮ-೨೦೦೬’ ಇವುಗಳ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ-೨೦೧೨’ನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸರಕಾರಮಾನ್ಯ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮವು ೨೦೧೨-೧೩ ಈ ವರ್ಷದಿಂದ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಈ ಸರಕಾರಮಾನ್ಯ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾದ ಆರನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯ ಕನ್ನಡ ಸುಗಮಭಾರತಿ ಈ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಆನಂದವನ್ನುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿಶ್ಚಯಿತವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತಗೊಳಿಸುವ ಕ್ಷಮತೆಗಳು ಯಾವವು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ-ಅಧ್ಯಾಪನ ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಬೇಕೆಂದು, ಭಾಷಾವಿಷಯದ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಕ್ಷಮತೆಗಳ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಈ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತ್ರಭಾಷೆ ಇರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಮಾತ್ರಭಾಷೆಯ ಅರಿವು ಆಗಬೇಕು, ಮಾತ್ರಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಮತ್ತು ಬರೆಯಲು ಬರಬೇಕೆಂಬ ಸೀಮಿತ ಆಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಈ ಪ್ರಸ್ತರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವಾಗ ಇಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಹಂತದ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಜರು ಈ ಪ್ರಸ್ತರದ ಪಠ್ಯಕಮ್ಯುಡಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಪ್ರಸ್ತರಕ್ಕೆ ಅಂತಿಮ ಸ್ಥರಾವವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಗೆಟ ಸದಸ್ಯರು, ನಿಮುಂತಿತ ತಜ್ಜರು, ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮೀಕ್ಷಕರು, ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರಕಾರರು ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಮಂಡಳವು ಮನ:ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಪಾಲಕರು ಈ ಪ್ರಸ್ತರವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವರೆಂದು ಆಶಿಸಿದ್ದೇವೆ.

(ಡಾ. ಸುನಿಲ ಮಗರ)

ಪ್ರಣೆ

ದಿನಾಂಕ : ೬ ಮೇ, ೨೦೧೨, ಅಕ್ಷಯ ತೃತೀಯ
ಭಾರತೀಯ ಸೌರ: ೧೮ ವೈಶಾಖ ಇಂಜಿಲ

ಸಂಚಾಲಕ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಪಾಠ್ಯಪ್ರಸ್ತರ ನಿರ್ಮಿತಿ
ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳ, ಪ್ರಣೆ

ಪರಿವಿಡಿ

ಅನು.	ಪಾಠದ ಹೆಸರು	ಲೇಖಕ/ಕವಿಗಳು	ಪ್ರಥಮ ಸಂಖ್ಯೆ
೧.	ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯಲು ಬಾ ಕಂಡಾ (ಕವಿತೆ)	ಬಿ.ಹೆಚ್. ಒಡೆರಹಳ್ಳಿ	೧
೨.	ನೀಲಿಯಾದ ಹೊವು	-----	೨
೩.	ಆಮೆ	ಕೃಷ್ಣ ಎಂ.ಪ್ರಿ	೩
೪.	ನಮ್ಮ ಉಂಟಾರು (ಕವಿತೆ)	ಗೀತಾ ಬಲ್ಕ	೧೦
೫.	ಮರುಳ ಸಂದ್ರಭದ ಸೇತುವೆ	ಜನಪದ	೧೧
೬.	ಸತ್ಯಂಗ	ಎಂ.ವಿ. ನಾಗರಾಜರಾವ್	೧೨
೭.	ಬೆಳ್ಗಿನಹಾಡು (ಕವಿತೆ)	ಬಿ.ಎ. ಸನದಿ	೧೩
೮.	ಅಜ್ಞಿಯ ಸಲಹೆ	-----	೧೪
೯.	ಮೇಡಂ ಕಾಮಾ	ಆರ್.ಡಿ.ಜಿ.	೧೫
೧೦.	ಮೈಸೂರು ದಸರಾ (ಕವಿತೆ)	ಎಂ. ವಿವೇಕ್ ಭರಚ್ಚೆ	೧೬
೧೧.	ಖೋ ಖೋ ಆಟ	ಶಿವಶಂಕರ ಅರಳಿಮಟ್ಟಿ	೧೭
೧೨.	ಆಲೆಮನೆಯಲ್ಲಾಂದು ದಿನ	-----	೧೮
೧೩.	ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪೆ (ಕವಿತೆ)	ಎಂ. ಎಂ. ಸಂಗೋಪ್ನಾಥರ	೧೯

೦

ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯಲು ಬಾ ಕಂದಾ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕನ್ನಡ ಮುಕ್ಕಳೇ
ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಬಲು ಚೆಂದ
ಕನ್ನಡ ಸವಿನುಡಿ ನಾಡಿನ ಮುನ್ನಡಿ
ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯಲು ಬಾ ಕಂದ ||

ಕನ್ನಡ ಶ್ರೀಗಂಧ ನಾಡೆಲ್ಲ ಸುಗಂಧ
ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಓ ಕಂದಾ
ಕನ್ನಡ ಹಸಿರು ಬಾಳಿಗೆ ಉಸಿರು
ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯಲು ಬಾ ಕಂದ ||

ತಾಯಿಯ ಸವಿನುಡಿ ಬಾಳಿಗೆ ಮುನ್ನಡಿ
ಕನ್ನಡ ಕವಿನುಡಿ ಬಲು ಚೆಂದ
ಅಕ್ಷರ ಅಂದ..... ಓದಲು ಚೆಂದ
ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯಲು ಬಾ ಕಂದ ||

ನಾಡನು ಕಾಣಲು..... ತಾಯಿಯ ನೋಡಲು
ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡಿ ಓ ಕಂದಾ
ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ..... ಬಾಳಿನ ಉನ್ನತಿ
ಚೆನ್ನಡಿ ಬೆಳೆಸಲು ಬಾ ಕಂದ ||

ನಮ್ಮೆಯ ಕನ್ನಡ ಕಸ್ತೂರಿ ಕನ್ನಡ
ನಾಡಿನ ಮುಕ್ಕಳ ಅನುಬಂಧ
ಸುಂದರ ಕನ್ನಡ..... ಬಾಳಿನ ಚಂದಿರ
ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯಲು ಬಾ ಕಂದ ||

- ಬಿ.ಹೆಚ್. ಒಡೇರಹಳ್ಳಿ

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ

ಸವಿನುಡಿ - ಒಳ್ಳೆಯನುಡಿ; ಸುಗಂಧ - ಒಳ್ಳೆಯವಾಸನೆ, ಉನ್ನತಿ - ಏಳ್ಳೆ ಪ್ರಗತಿ;

*ಶಬ್ದಕೋಶದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಡುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಮುನ್ನಡಿ _____ ; ಸಂಸ್ಕತಿ _____ ; ಅನುಬಂಧ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ೧) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ಯಾವ ಭಾಷೆಯು ಬಲು ಚೆಂದ?

_____

ಆ) ಯಾವುದರಿಂದ ನಾಡೆಲ್ಲ ಸುಗಂಧವಾಗಿದೆ?

_____

ಇ) ಬಾಳಿಗೆ ಯಾವುದು ಮುನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ?

_____

ಪ್ರಶ್ನೆ೨) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಆ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ೩) ಕವಿತೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

ತಾಯಿಯ ಸವಿನುಡಿ .....

.....

.....

..... ಬಾಕಂದಾ

ಉಪಕ್ರಮ : ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣಿಸಿ/ಪಾಲಕರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಮಾರ್ಗ ಮಿಡಿ ಅಂದ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ಚಂದ

೬

ನೀಲಿಯಾದ ಹೊವು

“ಹೊವು ಬೇಕೇ ಹೊವು
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಪಿಗೆ ಹೊವು
ಬಣ್ಣಿ ಬಣ್ಣಿದ ಹೊವು”

ಎನ್ನತ್ತ ಹೊವು ಮಾರುವವರು ಒಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಳು. ಹೊವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಭಾರತಿಯು, “ಅಮ್ಮಾ, ನನಗೆ ಹೊವು ಬೇಕು,” ಎಂದು ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. “ಭಾರತಿ, ನಿನಗೆ ಯಾವ ಹೊವು ಬೇಕು?” ಎಂದು ತಾಯಿ ಕೇಳಿದಳು. “ನನಗೆ ಬಿಳಿ ಗುಲಾಬಿ ಬೇಕು” ಎಂದಳು ಭಾರತಿ.

ತಾಯಿಯು ಭಾರತಿಗೆ ಒಂದು ಬಿಳಿಯ ಗುಲಾಬಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದಳು. ಭಾರತಿ ಹೊವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಣಿದಾಡಿದಳು.

ಅಣ್ಣನು ಹೊವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಅವನಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಎಲ್ಲಿ ಇಡಲಿ ? ಎಂದು ಭಾರತಿ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಇಟ್ಟರೆ ಒಣಗುತ್ತದೆ, ಎಂದು ದೌತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕಿ ಹೊವನ್ನು ಇಟ್ಟಳು. ಕೆಪೂಟಿನ ಹಿಂದೆ ಅದನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದಳು.

ಮರುದಿನ ಭಾರತಿಗೆ ಹೊವಿನ ನೆನಪಾಯಿತು. ಓಡಿಹೋಗಿ ಹೊವನ್ನು ಹೊರಗೆ ತಂದಳು. “ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಹೊವನ್ನು ಅಣ್ಣನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೀಲಿ ಹೊವನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನನಗೆ ಬಿಳಿ ಗುಲಾಬಿ ಬೇಕು” ಎಂದು ಅಳಕೊಡಿದಳು.

ಅಗ ತಾಯಿಯು ಭಾರತಿಯನ್ನು ಹಕ್ಕಿರ ಕರೆದು ಹೊವನ್ನು ನೋಡಿ, “ಭಾರತಿ, ಹೊವನ್ನು ದೌತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ ಅಲ್ಲವೇ? ದೌತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ನೀರು ಇದೆ. ಆ ಬಣ್ಣದ ನೀರನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಬಿಳಿ ಹೊವು ನೀಲಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಹೊವು ನಿನ್ನದೇ” ಎಂದಳು. ಭಾರತಿಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. “ಅಣ್ಣ ನೋಡು ನನ್ನ ಬಿಳಿ ಗುಲಾಬಿ ನೀಲಿಯಾಗಿದೆ!” ಎನ್ನತ್ತೆ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ತೋರಿಸಲು ಒಡಿದಳು. ಆಗ ಅಣ್ಣನು ‘ಸಸ್ಯಗಳು ಬೇರಿನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ನೀರು, ಆಹಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ’ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಂಗಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ

ಓಣ - ಕೇರಿ, ಗಲ್ಲಿ; ಯೋಚಿಸು - ವಿಚಾರಮಾಡು; ಆನಂದ - ಸಂತೋಷ

*ಶಬ್ದಕೋಶದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮುದುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ದೌತಿ _____ ; ಬಚ್ಚಿಡು _____

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗಿ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ಭಾರತಿ ತಾಯಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದಳು ?

_____

ಆ) ತಾಯಿ ಭಾರತಿಗೆ ಏನು ಕೊಡಿಸಿದಳು?

_____

ಇ) ಬಿಳಿ ಗುಲಾಬಿ ನೀಲಿ ಏಕೆ ಆಯಿತು ?

_____

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗಿ ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಆ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಅ) “ಅಮ್ಮಾ ನನಗೆ ಹೊವು ಬೇಕು”

_____

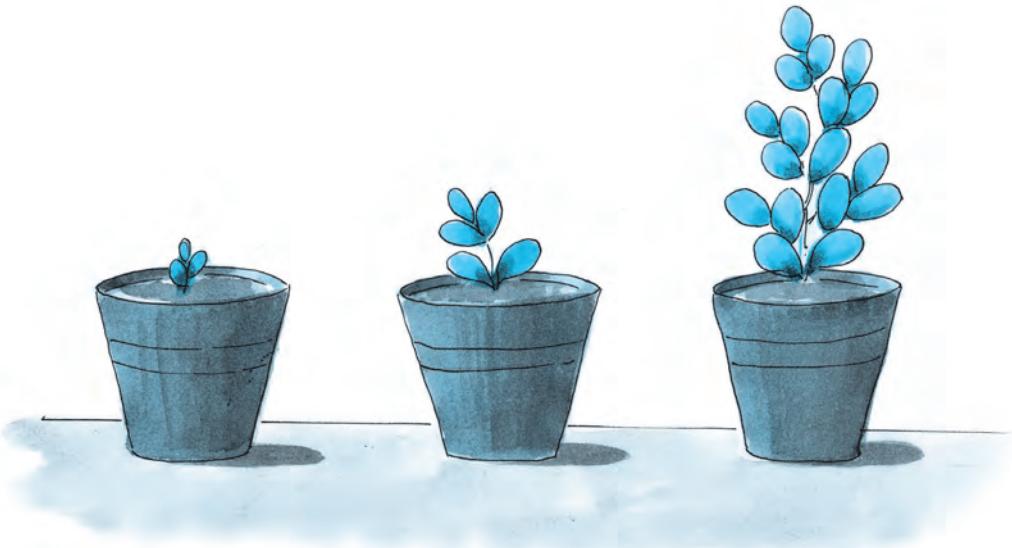
ಆ) “ಹೊವು ಬೇಕೇ ಹೊವು!”

_____

ಇ) “ನಿನಗೆ ಯಾವ ಹೊವು ಬೇಕು?”

_____

ಉಪಕ್ರಮ : ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ. ಸಸಿ ದೊಡ್ಡದಾಗುತ್ತೇ ಹೋದಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಮಾಡಿ ಕಲಿ, ನೋಡಿ ತಿಳಿ

ವ್ಯಾಕರಣ :

ನಾಮಪದ

ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೆರೆ ಹೊಡೆದ ಶಬ್ದಗಳು ಮನುಷ್ಯ, ಪ್ರಾಣ, ಉರು ಹಾಗೂ ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ‘ನಾಮಪದ’ ಎನ್ನಾರು.

- ೧) ರವಿಯು ಚೆಂಡನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತಾನೆ.
- ೨) ಕೋಳಿ ಕೊಗಿತು.
- ೩) ಪ್ರಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ ಮಂದಿರವಿದೆ.
- ೪) ಪುಸ್ತಕವು ಒಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.
- ೫) ವಿಮಾನ ಅಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿತು.

ಅದೊಂದು ಮಳೆಗಾಲದ ದಿನ. ಸಂಜೆಯ ಸಮಯ. ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಳೆ ಅದೇ ತಾನೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆರನೆಯ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ರಾಜು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಅವನು ಬರುವಾಗ ಒಂದು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಆಮೆಯ ಮರಿಯೊಂದನ್ನು ತಂದಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಮನೆಯವರಿಗೆಲ್ಲ ತೋರಿಸಿದನು. “ನಾನು ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವಾಗ ಈ ಮರಿ ಮಳೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿತು. ನನಗೆ ಕನಿಕರವೆನಿಸಿ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. “ಇದು ಬಹಳ ಮುದ್ದಾಗಿದೆಯಲ್ಲ!” ಎಂದು ತಾಯಿ ಅಂದಳು. ರಾಜು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಿದಯೆ ಗುಣಕ್ಕೆ ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದೇನು. ಈ ಗುಣವು ಅನೇಕ ಜೀವಿಗಳ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿರಲಿ. ಆದರೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುವ ಈ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ಸಾಕುವುದು ಅಪರಾಧ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರಲು ಬಿಟ್ಟಬಿಡು ಎಂದು ತಂದೆ ಹೇಳಿದನು. ಆಪ್ಪಾ ಈಗ ಇದನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಏನಾದರೂ ಅಪಾಯವಾಗಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಬಿಡಲು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪಿದು ಎಂದನು ರಾಜು. ಹಾಗಾದರೆ ಇದನ್ನು ಉರ ಮುಂದಿರುವ ಬಾವಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು, ಅಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ದಿನಾಲು ಅದನ್ನು ನೀನು ನೋಡಬಹುದು ಎಂದು ತಂದೆ ಹೇಳಿದರು.

ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಗತಿಸಿದವು. ಸುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲರಾ ಮತ್ತು ಮಲೇರಿಯಾ ರೋಗಗಳು ಹಬ್ಬಿದವು. ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ವೈದ್ಯರ ತಂಡಗಳು ಉರೂರಗಳಿಗೆ ಬೇಟಿ ಕೊಟ್ಟ ಜನರಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛೆ, ಸ್ವಚ್ಛ ನೀರು, ಬಿಸಿ ಆಹಾರ ಮುಂತಾದ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡತೋಡಿದರು. ಅದರಂತೆ ಒಂದು ದಿನ ಈ ಉರಿಗೂ ವೈದ್ಯರ ತಂಡ ಬಂದಿತು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ ಆಫೀಸಿನ ಎದುರಿಗೆ ಸಭೆ ಇಟ್ಟಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉರಿನ ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರೂ, ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಉಪಸ್ಥಿತಿರಿದ್ದರು.

ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು, ಪರಿಸರವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕು. ನೀರು ಒಂದೆಡೆಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸೋಳಿಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಹಲವಾರು ರೋಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಹಾಗೂ ಬಿಸಿಯಾದ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನೀರನ್ನು ಕುದಿಸಿ ಆರಿಸಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಸುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಮಲೇರಿಯಾ ಮತ್ತು ಕಾಮಾಲೆ ರೋಗಗಳು ಉಂಟಾಗಿವೆ. ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಸುದೃಢಿಗಳು. ನಿಮಗೆ ಈ ರೋಗಗಳ ಸ್ವರ್ವವಾಗಿಲ್ಲ ಆದರೂ ಇಂದು ನಾವು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಬ್ಲೋಚಿಂಗ್ ಪೌಡರ್ ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ಭಯಪಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ ಎಂದು ವ್ಯೇದ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ತಕ್ಷಣ ರಾಜು ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಸರ್ ನೀವು ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿತ ಹಾಕಿದರೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ಆಮೆಗೆ ಏನಾದರೂ ತೊಂದರೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಏನು, ನಿಮ್ಮಾರ್ಥ ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಆಮೆ ಇದೆಯೇ! ಎಂದು ವ್ಯೇದ್ಯರು ಕೇಳಿದರು. ಹೌದು ಸರ್ ನಾನು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬರುವಾಗ ಆಮೆ ಮರಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದನ್ನು ತಂದು ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಈಗ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಎಂದನು ರಾಜು. ವ್ಯೇದ್ಯಕೇಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ರಾಜುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ರಾಜುವಿನ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದರು. ಸುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ರೋಗ ಹಬ್ಬಿದೆ, ನಿಮ್ಮ ಉರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಆಮೆ ಇದೆ. ಅದು ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟಕಗಳನ್ನು ತಿಂದು ನೀರನ್ನು ತುದ್ದಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆಮೆ ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಆರೋಗ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ನದಿ, ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿಯ ನೀರು ತುದ್ದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೀವೆಲ್ಲ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬೇಕು. ಪರೋಪಕಾರ, ಅನುಕಂಪ, ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಪ್ರಾಣಿದಯ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇಂದಿನ ಬಾಲಕರೇ ನಾಳೆಯ ನಾಯಕರು ಎಂಬಂತೆ,, ಇಂದು ಚಿಕ್ಕವರಿರುವ ಈ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೆ ನೀಡಿದರೆ ಮುಂದೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸ ಮಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಚಪ್ಪಣಿ ತಟ್ಟಿ ರಾಜುನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು.

- ಕೃಷ್ಣ ಎಂ. ವೀ:

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ :-

ತಂಡ - ಗುಂಪು; ಬ್ಲೋಚಿಂಗ್ ಪೌಡರ್ - ನೀರನ್ನು ಶುದ್ಧಿಸೋಳಿಸುವ ಕೊಣಕಿ;

*ಶಬ್ದಕೋಶದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಡುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸ್ವರ್ವ - _____ ; ಜಲಚರ - _____

ಅಭಿನ್ನ

ಪ್ರಶ್ನೆ೧) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ರಾಜು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬರುವಾಗ ಏನು ತಂದನು ?

ಆ) ಸುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೋಗ ಹಬ್ಬಿತು ?

ಇ) ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಏನು ಮಾಡುತ್ತವೆ ?

ಪ್ರಶ್ನೆ೨) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಆ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ೩) ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾರು, ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಅ) ಇದು ಬಹಳ ಮುದ್ದಾಗಿದೆಯಲ್ಲ !

ಆ) ಈ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ಸಾಕುವುದು ಅಫರಾಧ.

ಇ) ನಾವು ಮನೆಯನ್ನು ಪರಿಸರವನ್ನು ಸೆಚ್ಚುವಾಗಿಡಬೇಕು.

ಈ) ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಣಕಿ ಹಾಕಿದರೆ ಆಮೆಗೆ ಏನಾದರೂ ತೊಂದರೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ?

ಉ) ಏನು, ನಿಮ್ಮಾರ್ಥ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಆಮೆ ಇದೆಯೇ !

ಪ್ರಶ್ನೆ ೪) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

‘ಅ’ ಗುಂಪು

ಅ) ಆಮೆ [ ]	ಇ) ಸೋಳೆ [ ]
ಆ) ಪ್ರಾಣಿದಯೆ [ ]	ಉ) ರೋಗ [ ]
ಇ) ಕಾಮಾಲೆ [ ]	ಒ) ಪ್ರಾಣ [ ]
ಈ) ನಿಂತ ನೀರು [ ]	೪) ರಾಜು [ ]

‘ಬು’ ಗುಂಪು

ಪ್ರಶ್ನೆ ೫) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಕೆಳಗೆ ಗೆರೆ ಹೊಡೆಯಿರಿ.

- ೧) ಶಾಮನು ಉಂಟಿಗೆ ಹೋದನು.
- ೨) ಕೆಮಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಟಿಕೆಯನ್ನು ತೆಂದಳು.
- ೩) ನರ್ಮದಾ ನದಿಯ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಉಪಕ್ರಮ : ಸ್ಥಳೀಯ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಸಾಂಕ್ರಾನಿಕ ರೋಗವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿಸಬೇಕಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರು.

ಪರೋಪಕಾರವೇ ಪ್ರಣ್ಯ

ವ್ಯಾಕರಣ :

ಸರ್ವಣಾಮು

- ಉದಾ : ೧) ಶಾರದೆಯು ಬಹಳ ಜಾಣಿತು. ಅವಳು ದಿನಾಲೂ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವಳು. ಅವಳು ಪಾಠ ಓದುವಳು.
- ೨) ಮಂಗಗಳು ತೋಟಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಅವು ಮರಗಳನ್ನು ಏರಿದವು.
  - ೩) ನಾನು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು. ನನ್ನ ವರ್ಗಮಿಶ್ರರೋಂದಿಗೆ ಆಡುವೆನು.
  - ೪) ಅವನು ಕೇಳಿದನು, ‘ನೀನು ಯಾರು?’

ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೆರೆ ಹೊಡೆದ ಶಬ್ದಗಳಾದ ಅವಳು, ಅವು, ನಾನು, ನನ್ನ, ಅವನು, ನೀನು, ಇವುಗಳನ್ನು ನಾಮಪದಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ನಾಮಪದಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಬಳಸುವ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸರ್ವಣಾಮುಗಳು ಅನ್ವಯವರು.

ನೋಡ ಬನ್ನಿ ಗೆಳೆಯರೆ
ನಮ್ಮ ಉರಿನಂದವ
ಪದಗೆಲ್ಲ ಬಣ್ಣಣಲು
ಹಸಿರು ಸಿರಿಯ ಚಂದವ

ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಬೆಟ್ಟ - ಗುಡ್ಡ
ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ನದಿಯಿದೆ
ಭೀಕರ ಬರಗಾಲದಲ್ಲೂ
ಬತ್ತದಷ್ಟು ಜಲವಿದೆ

ತೆಂಗು - ಕಂಗು, ಬಾಳಿ, ಭತ್ತ
ಮಡಿಲು ತುಂಬಿ ನಿಂತಿವೆ
ಕೊಳ್ಳು ಕೋರೈಸುವಂತೆ
ಇಳಿಗೆ ಕಳೆಯ ಕಟ್ಟಿವೆ

ರಂಗು ರಂಗಿನ ಹೊಗಳು
ಮನಕೆ ಮುದವ ನೀಡಿವೆ
ಗುಂಯ್ಯಾ ಗುಡುವ
ಜೀನೊಣಾಗಳು
ಇಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮಾಡಿವೆ

ಅಸಾಧ್ಯವು ಬಣ್ಣಣಲು
ಉರ ಜನರ ಪರಿಶ್ರಮ
ಕಂಗಳನ್ನು ತಣೆಸುವಂಥ
ಉರ ಚೆಲುವು ಅನುಪಮ!

- ಗೀತಾ ಬಲ್ರ-

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ

ಪದ - ಶಬ್ದ; ಕಂಗು - ಅಡಿಕೆಮರ; ಇಳೆ - ಭೂಮಿ; ಕಳೆ - ಸೌಂದರ್ಯ; ಮುದ - ಆನಂದ

*ಶಬ್ದಕೋಶದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಒತ್ತು _____ ; ಕಂಗಳು _____ ; ಆನುಪಮು _____

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆ೧) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ಏನನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲು ಪದಗಳೇ ಇಲ್ಲ ?

ಆ) ಎಷ್ಟು ಜಲವಿದೆ ?

ಇ) ಇಳಿಗೆ ಕಳೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿದೆ ?

ಪ್ರಶ್ನೆ೨) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಆ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ೩) ಕವಿತೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣಗೊಳಿಸಿರಿ.

ರಂಗು ರಂಗಿನ .....
.....
.....

..... ಮನೆಯ ಮಾಡಿವೆ.

ಉಪಕ್ರಮ : ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹೂಗಿಡಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸುಶೋಭಿತಗೊಳಿಸಿರಿ.

ಚೆಂದ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ, ಹಬ್ಬಿದಂತೆ ಬಳ್ಳಿ

ಝ

ಮರುಳಸಂದ್ರದ ಸೇತುವೆ

ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಮರುಳಸಂದ್ರ ಎಂಬ ಉಱು ಇತ್ತು. ಆ ಉರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನ ಮುಟ್ಟಾರು ಇದ್ದರು. ಅವರ ಮುಟ್ಟಾರು ನನವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ನಗುವವರು ಇಂದೂ ಬಹಳ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನಗುವ ಅನೇಕ ಕರ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು.

ಒಂದು ಸಲ ಮರುಳಸಂದ್ರದ ಇಬ್ಬರು ಮೂರ್ಖರು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾದರು. ಒಬ್ಬನ ಹೆಸರು ಮಂಕ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಹೆಸರು ಮೂಳ. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಮಾತುಕೆ ಮೊದಲಾಯಿತು.

ಮಂಕ : ಏನೋ ಮೂಳ! ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋರಣಿ?

ಮೂಳ : ಸಂತೆಗೆ.

ಮಂಕ : ಏಕೆ ?

ಮೂಳ : ಕುರಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ.

ಮಂಕ : ಹೊಳೆ ಇದೆಯಲ್ಲಪ್ಪಾ, ಅಷ್ಟೊಂದು ಕುರಿ ಹೇಗೆ ತರುತ್ತೀ ?

ಮೂಳ : ಹೊಳೆ ಇದ್ದರೇನು ? ಸೇತುವೆಯಿಲ್ಲವೇ ?

ಮಂಕ : ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆ ಕುರಿ ತರಬಾರದು.

ಮೂಳ : ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಕುರಿ ತರುತ್ತೇನೆ.

ಮಂಕ : ತರಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದ ಕೇಳಿಸಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ?

ಮೂಳ : ತರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದ ಕೇಳಿಸಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ?

ಮಂಕ : ಅದು ಹೇಗೆ ತರುತ್ತೀ, ನೋಡಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಮೂಳ : ತಂದು ತೋರಿಸಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಮೂಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಒಂದು ಕೋಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಆ ಕೋಲನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಜೋರಾಗಿ ಬಡಿಯುತ್ತಾ “ಹೇ! ಹೇ!” ಎಂದು ಶೂಗಿದನು.

ಮುಂಕನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಕೋಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅವನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಜೋರಾಗಿ ಬಡಿಯುತ್ತಾ “ಹಚಾ! ಹಚಾ!” ಎಂದು ಶೂಗಿದನು. ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೋಲು ಬಡಿಯುವುದು, ಶೂಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಡೆದೇ ಇತ್ತು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಮೂಳ ‘‘ಏ ಮಂಕ! ನನ್ನ ಕುರಿ ಹೋಳಿಗೆ ಬಿದ್ದಾವು ಜೋಕೆ! ಎಂದನು. ಮಂಕ, ‘‘ಹೋಳಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಬಿಳಳಿ! ಬಾವಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಬಿಳಳಿ! ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿದ್ದರೇ ಆಯಿತು’’ ಎಂದನು. ಸರಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಜಗಟ ಸುರುವಾಯಿತು.

ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂತೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬು ಮೂರ್ಖ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಹೆಸರು ಮಡೆಯ. ಅವನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಕಿ ತುಂಬಿದ ಚೀಲವಿತ್ತು. ಮಂಕ, ಮೂಳರ ಜಗಟವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಂತನು. ‘‘ಏಕವ್ವಾ, ಜಗಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?’’ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು, ಮೂಳ, ‘‘ನನ್ನ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಈ ಮಂಕ!’’ ಎಂದನು. ‘‘ಕುರಿಯನ್ನು ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಡಬಾರದು ಎಂದೆ. ಆದರೂ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಈ ಮಂಕ!’’ ಎಂದನು ಮಂಕ.

ಇವರಿಬ್ಬರ ಜಗಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಮಡೆಯನಿಗೆ ನಗು ಬಂತು. ‘‘ಅಲ್ಲ! ಎಂಥ ಮುಟ್ಟಾಳರು! ಕುರಿಗಳೇ ಇಲ್ಲ, ಆದರೂ ಜಗಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು’’ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಕ್ಕಿನು. ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು. ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಚೀಲವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಸಿದನು. ಅದರ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೋಳಿಗೆ ಚೆಲ್ಲಿದನು. ಒಂದೂ ಅಕ್ಕಿಯ ಕಾಳು ಉಳಿಯದಂತೆ, ಚೀಲವನ್ನು ಚೆನಾಗಿ ಜಾಡಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಅವರಿಬ್ಬರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ‘‘ಲೋ ಮಂಕ, ಮೂಳ! ಈ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಎಷ್ಟಿದೆ?’’ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ‘‘ಒಂದು ಕಾಳೂ ಇಲ್ಲ ಖಾಲಿ!’’ ಎಂದರು. ಕೊಡಲೇ ಮಡೆಯನು ‘‘ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಖಾಲಿ!’’ ಎಂದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅದೇ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬು ಪ್ರವಾಸಿ ಬಂದನು. ಅವನು ಈ ಮೂರರ ಮೂರ್ಖತನವನ್ನು ಕೇಳಿ. ಬೆಪ್ಪಾದನು ಮೂರವಿಗೂ ತಿಳಿ ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

- ಜನಪದ

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ

ಮುಕ್ತಾಳ - ಮೂಲಿಕ, ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ - ಬದಿಯಲ್ಲಿ

*ಶಬ್ದಕೋಶದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಡುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಜಾಡಿಸು _____ ; ಹೊಳೆ _____ ; ಖಾಲಿ _____

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆ೧) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬೆಟ್ಟಿಯಾದರು ?

_____

ಆ) ಮೂಳನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದನು ?

_____

ಇ) ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಜಗತ್ ಏಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ?

_____

ಪ್ರಶ್ನೆ೨) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಆ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ೩) ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಅ) ಹೊಳೆ ಇದೆಯಲ್ಲಷ್ಟಾ:

_____

ಆ) ಅದು ಹೇಗೆ ತರುತ್ತೀ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

_____

ಇ) ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಖಾಲಿ.

_____

ಈ) ಒಂದು ಕಾಳೂ ಇಲ್ಲ:

_____

ಪ್ರಶ್ನೆ೪) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಸರ್ವನಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಕೆಳಗೆ ಗೆರೆ ಹೊಡೆಯಿರಿ.

ಅ) ನಾನು ಅಜ್ಞನ ಉರಿಗೆ ರಚೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಆ) ಅವನು ನನಗೆ ತಿನ್ನಲು ತಿನಿಸು ಕೊಡುವನು.

ಇ) ಎತ್ತುಗಳು ತೋಟದಲ್ಲಿವೆ ಅವು ಮಲ್ಲು ತಿನ್ನತ್ತವೆ.

ಈ) ಶಾರದೆ ಶಾಲೆಗೆ ಇಂದು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮಣಾರಿಲ್ಲ.

ಉಪಕ್ರಮ : ಮಾತಿನಿಂ ನಗೆನುಡಿಯು | ಮಾತಿನಿಂ ಹಗೆಕೊಲೆಯು
 ಮಾತಿನಿಂ ಸರ್ವ ಸಂಪದವು | ಲೋಕಕ್ಕೆ
 ಮಾತೆ ಮಾಣಿಕ್ಯವು ಸರ್ವಜ್ಞ |
 ಈ ಶ್ರೀಪದಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ / ಪಾಲಕರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

ಮಾತುಬಲ್ಲವ ಮಾಣಿಕ್ಯತಂದ, ಮಾತರಿಯದವ ಜಗಳತಂದ

ವ್ಯಾಕರಣ :

ಲಿಂಗ

‘ಲಿಂಗ’ ಎಂದರೆ ಜಾತಿ ಅರ್ಥವಾ ಗುರುತು ಎಂದರ್ಥ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಗುರುತುಗಳ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಲಿಂಗವನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳಿವೆ. ಪುಲ್ಲಿಂಗ, ಸ್ತ್ರೇಲಿಂಗ, ನಪುಸಕಲಿಂಗ.

- ೧) ಪುಲ್ಲಿಂಗ : ಪುರುಷ ಅರ್ಥವಾ ಗಂಡನು ಎಂಬರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳು ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಎನಿಸುತ್ತೇವೆ.
 ಉದಾ : ರಾಮ, ಕೆವಿ, ರಾಜ, ತೀವ, ಹುಡುಗ ತಂದೆ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ೨) ಸ್ತ್ರೇಲಿಂಗ : ಸ್ತ್ರೀ ಅರ್ಥವಾ ಹೆಂಗನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳು ‘ಸ್ತ್ರೇಲಿಂಗ’ ಎನಿಸುತ್ತೇವೆ.
 ಉದಾ : ಸೀತೆ, ತಾಯಿ, ರಾಣಿ, ಪಾರ್ವತಿ, ಹುಡುಗಿ, ಕವಯಿತ್ರಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.
- ೩) ನಪುಸಕಲಿಂಗ: ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಗಂಡು, ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ಸೂಚಿಸದಿರುವ ಶಬ್ದಗಳು ‘ನಪುಸಕಲಿಂಗ’ ಗಳಿನಿಸುತ್ತವೆ.
 ಉದಾ : ಕಲ್ಲು, ಪುಸ್ತಕ, ಬಂಡಿ, ಗದ್ದೆ ಹೂವು, ಬಳ್ಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇಸ್ವಾಯಿಲ್ ಬಹುದೊಡ್ಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ಸದಾಚಾರಿ ಹಕೀಮು. ಆತ ಮರಣ ಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅವನ ಜೀವನದ ಅಂತಿಮ ಕ್ಷಣಾ ಸಮೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಇಸ್ವಾಯಿಲ್‌ನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಶೋಕತಪ್ತನಾಗಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮುಗ ಮನೇನನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದ. ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೈದಂಡಿದ. “ಮಗೂ! ಇಷ್ಟ ದಿನ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ ಅನೇಕ ನೀತಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಅದನ್ನು ತುಂಬ ಸಾವಧಾನಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕೇಳಿ ಅದರಂತೆ ಜೀವನ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದೀರೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ಕ್ಷಣಾ ಬಂದಿದೆ. ನಿನಗೆ ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಒಂದು ನೀತಿ ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೃಹಿಸು” ಎಂದನು.

ಹುಸೇನನು ಸುಮುನೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ದುಃಖ ಒತ್ತರಿಸಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. “ಮಗೂ! ದೇವರ ಕೊಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಧೂಪ ವಾತ್ಯೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಎಂದು ಇಸ್ವಾಯಿಲ್ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಹುಸೇನನು ಧೂಪಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತಂದು ತಂದೆಯ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದನು. ಇಸ್ವಾಯಿಲ್ ಭರಣಿ ತೆಗೆದು ಸ್ವಲ್ಪ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಮಗನ ಅಂಗ್ರೇಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಆನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಅಗ್ನಿಷ್ಟಕೆಯಿಂದ ಒಂದು ಚೊರು ಇದ್ದಿಲು ತೆಗೆದು ಮಗನ ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರು. ಹುಸೇನನು ಕುಶಾಹಲದಿಂದ ತಂದೆಯ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು. ಅವನಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥ ಆಗಲಿಲ್ಲ:

“ಮಗೂ! ಈಗ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಇದ್ದಿಲುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳು ಇದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟಬಿಡು” ಎಂದನು ಇಸ್ವಾಯಿಲ್. ಹುಸೇನನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದನು. ಶ್ರೀಗಂಧದ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಸುವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದ್ದಿಲು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸುವಾಸನೆ ಇರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಲಿನ ಮಸಿ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆಯೇ ಅಂಗ್ರೇಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿತ್ತು.

ಇಸ್ವಾಯಿಲ್ ಮಗನ ಕೈ ನೋಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ, “ಮಗೂ! ಸಜ್ಜನರ ಸಹವಾಸ ಹೆಚ್ಚೆನು ಸವಿದಂತೆ. ಸತ್ಯಂಗ ಚಂದನದಂತೆ. ಸಜ್ಜನರು, ಸಾಧು-ಸಂತರು, ಮಹಾತ್ಮರು ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೂ ಅವರಿಂದ ನಮಗೆ

ಒಳಿತಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ನಮ್ಮೀಂದ ದೂರ ಹೋದರೂ ಅವರ ಸಹವಾಸದ ಸುಖ ಸದಾ ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿರುತ್ತದೆ. ಸುಖಿದ ಕ್ಷಣಗಳು ಸದಾ ಸಿಹಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ದುರ್ಜನರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಇದ್ದಾಗಲೂ ಅಥವಾ ದೂರ ಹೋದಾಗಲೂ ಅವರ ಸಹವಾಸದ ದುಃಖ ನಮ್ಮನ್ನ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿ ತುಂಬಿ ನೆಮ್ಮೆದಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಶ್ರೀಗಂಧರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಇದ್ದಿಲ್ಲನ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಬಾರದು. ಸಜ್ಜನರಿಂದ ನಮ್ಮ ಗೌರವ ಇಮ್ಮಡಿಸುತ್ತದೆ. ದುರ್ಜನರಿಂದ ನಮ್ಮ ಗೌರವ ಕ್ಷೇಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಸದಾ ಸಜ್ಜನರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡು. ದುಷ್ಟರಿಂದ ದೂರವಿರು” ಇಸ್ತ್ಯಾಯಿಲ್ಲ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ.

ತಂದೆಯ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಉಪದೇಶಗಳು ಹುಸೇನನಿಗೆ ಸಂಶೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವು. ತಂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವನ ವ್ಯಾದಯದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿತ್ತು. ಅವನು ತನ್ನ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ತಂದೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರಂತೆಯೇ ನಡೆದನು.

- ಎಂ. ವಿ. ನಾಗರಾಜರಾವ್

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ

ಹಕೀಮ - ವೈದ್ಯ; ಅಂತಿಮ - ಕೊನೆ; ಶೋಕತಪ್ತ - ದುಃಖ; ಸತ್ಯಂಗ - ಒಳಿಯವರ ಸಂಗ.

*ಶಬ್ದಕೋಶದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಡುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ವಿದ್ವಾನ್ _____ ; ಗ್ರಹಿಮ್ _____

ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದಗಳು

ಜನನ X ಮರಣ;	ಸುಖ X ದುಃಖ;	ಸಜ್ಜನ X ದುರ್ಜನ;
ಒಳಿತು X ಕೆಡಕು;	ಸಿಹಿ X ಕಹಿ;	ಶಾಂತಿ X ಅಶಾಂತಿ;
ಕೃತಜ್ಞ X ಕೃತಪ್ತ		

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆ೧) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ಇಸ್ತ್ಯಾಯಿಲ್ಲ ಯಾರು ?

ಆ) ಶೋಕತಪ್ತನಾಗಿ ಕುಳಿತ ಮಗನಿಗೆ ಇಸ್ತ್ಯಾಯಿಲ್ಲ ಏನು ಹೇಳಿದನು ?

ಇ) ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಹಿಡಿದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನು ಕಂಡುಬಂದಿತು ?

ಪ್ರಶ್ನೆ೨) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಆ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ ೫) ಬಿಟ್ಟಸ್ಥ ತುಂಬಿರಿ.

- ಅ) ಅವನ ಜೀವನದ ..... ಸಮೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು.
 ಆ) ..... ಒಂದು ಚೊರು ಇದ್ದಿಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಮಗನ ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಯೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ
 ಇ) ಸಜ್ಜನರ ಸಹವಾಸ ..... ಸವಿದಂತೆ.
 ಈ) ನಮ್ಮ ಗೌರವ ..... ಇಮ್ಮಡಿಸುತ್ತದೆ.
 ಉ) ತಂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ .....

ಪ್ರಶ್ನೆ ೬) ಗೆರೆ ಹೊಡೆದ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿಯ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರಿ.

- ಅ) ಕಾವೇರಿ ನದಿಯು ರಭಸವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. [ ]
 ಆ) ರಾಜು ಮತ್ತು ಗೀತಾ ಆಟ ಅಡುವರು. [ ]
 ಇ) ಮೇಚಿನೆ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತರಿಸಿದೆ. [ ]

ಉಪಕ್ರಮ : ಸಾಧು-ಸಂತರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವರ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಿಸಿ/ಪಾಲಕೆಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಅಲ್ಪರಸಂಗ ಅಭಿಮಾನ ಭಂಗ

ವ್ಯಾಕರಣ :

ವಚನ

ಸಂಖ್ಯೆ - ವಸ್ತು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದೇ ವಚನವೆನಿಸುವುದು. ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳು - ಏಕವಚನ ಮತ್ತು ಬಹುವಚನ.

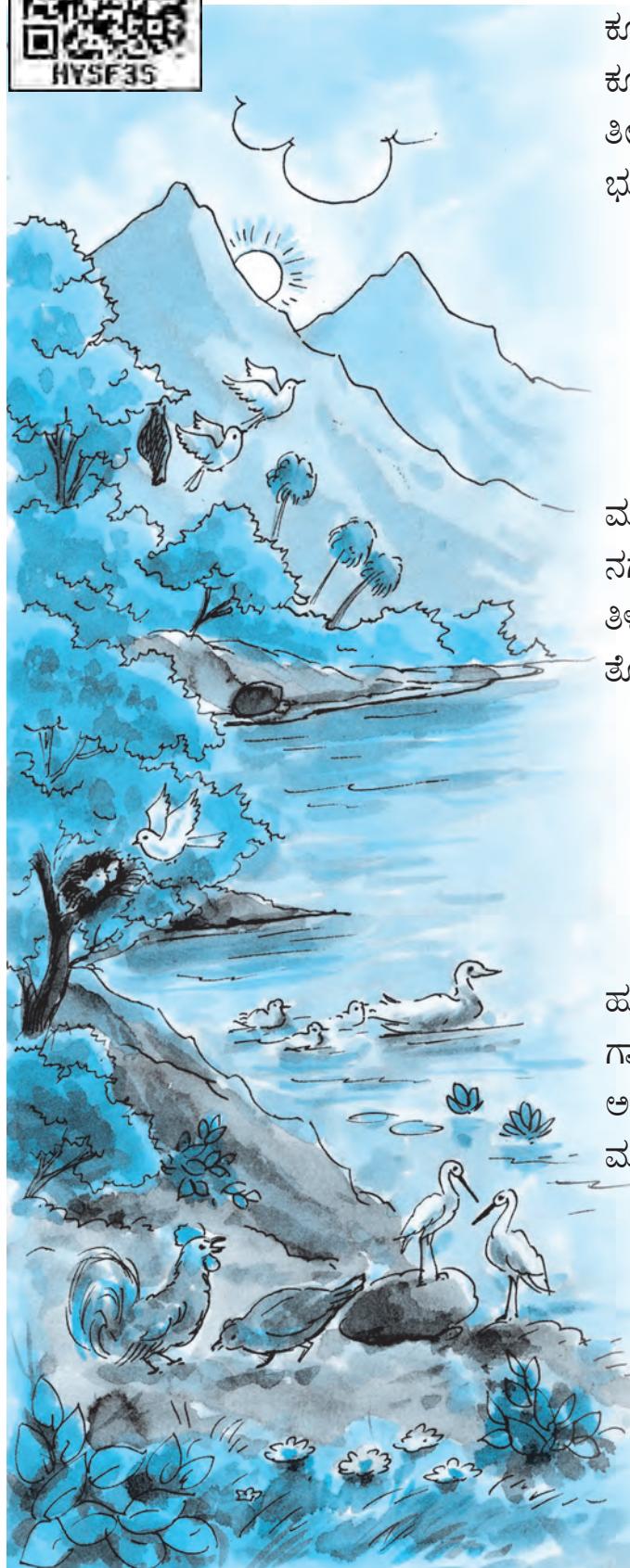
- ೧) ಏಕವಚನ : ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವಸ್ತುವಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಏಕವಚನವೆನಿಸುವುದು.
 ಉದಾ : ಹಣ್ಣು, ಹುಡುಗ, ಮರ, ಮಗ, ಕಾಯಿ, ಅಣ್ಣಿ, ಅಕ್ಕೆ, ಹುಡುಗಿ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ೨) ಬಹುವಚನ : ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವಸ್ತುವಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಒಂದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಬಹುವಚನವೆನಿಸುವುದು.
 ಉದಾ : ಹಣ್ಣಗಳು, ಹುಡುಗರು, ಮರಗಳು, ಕಾಯಿಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ.

೨

ಬೆಳಗಿನ ಹಾಡು!

ಕೂಗಿತು ಕೇಳಿ ಬೆಳಗಿನ ಕೋಳಿ
ಕೂ ಕೂ ಕೂ ಕೂ
ತೀಡಿತು ಏಳಿ ತಣ್ಣನೆ ಗಾಳಿ
ಭುಂ ಭುಂ ಭುಂ ಭುಂ

॥೧॥

ಹಕ್ಕಿಗಳೆಲ್ಲ ಸೂಡನು ಬಿಟ್ಟು
ಹಾರುತಲಿವೆ ಹೊರಗೆ
ಗಿಡ ಮರ ಶಿರವ ಬಾಗಿಸಿ ವರವ
ಬೇಡುತಲಿವೆ ಧರೆಗೆ!

॥೨॥

ಮುಗಿಲಿನ ಮನೆಗೆ ತೋರಣಕಚ್ಚಿಟ್ಟಿ
ನಗುತಿವೆ ರವಿಕಿರಣ
ತಿಳಿಜಲ ಕೊಳಕೆ ಕಮಲಗಳೆಲ್ಲ
ತೊಡಿಸಿವೆ ಆಭರಣ !

॥೩॥

ಸಾಲಿಗೆ ಸಾಲೆ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲೆ
ಇಬ್ಬನಿ ಹನಿಗಳಲಿ
ಹೊಸ ಹೊಸ ಬಣ್ಣ ತೆರೆದಿದೆ ಕಣ್ಣ
ಹನಿ ಹನಿ ನೀರಿನಲಿ !

॥೪॥

ಹೊವಿನ ಗಂಧ ತೀಡುತ ಬಂದ
ಗಾಳಿಯೆ ಹಾಡುತಿದೆ;
ಅಳಿಗಳ ಹಿಂಡು ಬರುವುದ ಕಂಡು
ಮುಂದಕೆ ಓಡುತಿದೆ !

॥೫॥

ದಾಟಲು ನಸುಕು ಮಂಜಿನ ಮುಸುಕು
ಸರಿಯುತಲಿದೆ ನೋಡು !
ಹೊಳೆಯುವ ಬಾನು ಹೇಳುವದೇನು ?
ಬೆಳಗಿನದೀ ಹಾಡು !

॥೬॥

- ಬಿ.ಎ. ಸನದಿ

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ:-

ಶಿರ - ಶಿಲೆ; ಧರೆ - ಭೂಮಿ; ಬಾನು - ಆಕಾಶ; ಆಘರಣ - ಒಡವೆ;

*ಶಬ್ದಕೋಶದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಡುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಳಿ _____ ; ಗಂಧ _____ ; ಇಬ್ಬನಿ _____

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆ೧) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ಬೆಳಗನಲ್ಲಿ ಏನು ಕೊಗಿತು ?

ಆ) ಹಕ್ಕಿಗಳು ಏನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಾರುತ್ತಿದ್ದವು ?

ಇ) ಗಿಡಮರಗಳು ಶಿರಬಾಗಿಸಿ ಏನನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದವು ?

ಪ್ರಶ್ನೆ೨) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಆ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ೩) ಕೆಳಗಿನ ಕವಿತೆಯ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿರಿ.

ಹೊವಿನಗಂಧ .....
.....
.....
..... ಓಡುತ್ತಿದೆ !

ಉಪಕ್ರಮ : ಈ ಕವಿತೆಯ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಚೇಗ ಮಲಗಿ ಚೇಗ ಏಳು

ಚೇನಾದೇಶದ ಒಂದು ಉರಿನಲ್ಲಿ ಘೋಚೊ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆಯಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ನೆರೆಯೂರಿನ ಇಬ್ಬರು ಮಡುಗಿಯರೂಡನೆ ಘೋಚೊ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಇಬ್ಬರೂ ಸೋಸೆಯರು ಅತ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅತ್ತೆಯ ಉಟ್ಟಿ-ಉಪಚಾರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅತ್ತಿಗೆ ದಿನವಿಡೀ ವಿಶ್ವಾಂತಿ ದೊರೆಯತೊಡಗಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ ಸೋಸೆಯಂದಿರಿಬ್ಬರು ತವರೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಆಸೆಯನ್ನು ಅತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಘೋಚೊ ಉತ್ತರಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ, ಸೋಸೆಯರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಆಸೆಯನ್ನು ಅತ್ತೆಯ ಬಳಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಮುಂದೆಂದೂ ಸೋಸೆಯರು ತವರೂರಿನ ಹೆಸರೇ ಎತ್ತದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಘೋಚೊ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು. ಆಕೆಗೆ ಒಂದು ಹಂಚಿಕೆ ಹೊಳೆಯಿತು.

“ಮುದ್ದು ಸೋಸೆಯರೇ, ನಿಮಗೆ ತವರೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಇದೆಯಲ್ಲವೇ? ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ. ಆದರೆ ನನ್ನದೊಂದು ಕರಾರು. ಅದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರೇ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಇಂದೇ ತವರೂರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಆಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವನು” ಎಂದು ಘೋಚೊ ಹೇಳಿದಳು.

ಸೋಸೆಯರಿಗೆ ತವರೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಆಸೆ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲೂ ಸಿದ್ಧಾರಿದ್ದರು. “ಅತ್ತೆಯವರೆ, ನಿಮ್ಮ ಕರಾರು ಏನು? ಬೇಗ ಹೇಳಿರಿ” ಎಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಆತುರದಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

“ನನಗೆ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ತವರೂರಿನಿಂದ ಬರುವಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ತಾರದೆ ನೀವು ಈ ಮನೆಯ ಹೋಸ್ತಿಲು ಮೆಟ್ಟಬಾರದು. ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಾ?” ಎಂದು ಅತ್ತೆ ಕೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸಮೃತಿಸಿದರು.

ಆಗ ಅತ್ತೆಯು ಹಿರಿಯ ಸೋಸೆಗೆ. “ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ತರಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಕಿರಿಯ ಸೋಸೆಗೆ “ನೀನು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತರಬೇಕು. ನೆನಪಿರಲಿ” ಎಂದಳು.

ಸೋಸೆಯರಿಗೆ ತವರೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಆನೆ ಇತ್ತಲ್ಲವೇ? ಆದುದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ವಿಚಾರಿಸದೆ ಅವರು ಒಟ್ಟಿದರು. ಪತಿಗಳ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದರು. ಸಡಗರದಿಂದ ತವರೂರ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಸೋಸೆಗೆ ಅತ್ಯೇಯ ಕರಾರು ನೆನಪಾಯಿತು. ಗಾಬರಿಯಾದಳು. ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಳು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ, ಕಿರಿಯ ಸೋಸೆಗೆ ದಿಕ್ಕೇ ಹೋಚದಂತಾಯಿತು. “ಪಕೆ ಅಕ್ಕ ಏನಾಯಿತು?” ಎಂದು ಅವಳು ಹಿರಿಯ ಸೋಸೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

“ಆಗುವುದೇನು? ಬೆಂಕೆಯನ್ನು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ತರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ನನಗೆ ಇನ್ನು ತವರೂರೇ ಗತಿ” ಎಂದು ಹಿರಿಯ ಸೋಸೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು.

“ಹೊದು ಅಕ್ಕ, ನನಗೂ ಅದೇ ಗತಿಯಾಯಿತಲ್ಲ! ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?” ನಾವು ಏನೂ ಯೋಚಿಸದೆ ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟೆವು ಎಂದು ಆಕೆಯೂ ಅಳಿತೊಡಗಿದಳು.

ಇಬ್ಬರೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವ ಯೋಚನೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ದಿನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ದುಃಖಿಸತೊಡಗಿದರು. ಇನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳ ಮುಖ ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯ ತಮಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಬಹಳ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದರು.

ಅದೇ ಹೋತ್ತಿಗೆ ಆ ದಾರಿಗುಂಟ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಞಿ ಬಂದಳು. “ಪಕೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೀರ ?” ಎಂದು ಆಕೆ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಅವರು ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ಅಜ್ಞಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದಕೊಂಡು ಹೋದಳು.

ಮೂವರೂ ಮನೆಯ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಅಜ್ಞಿಗೆ ಒಂದು ಉಪಾಯ ಹೋಳಿಯಿತು. ಅವಳು ಧಟನೆ ಎದ್ದು ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೋತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಆಕಾಶಬುಟ್ಟಿ ಇತ್ತು. ಅದರ ಒಳಗೆ ಒಂದು ಮೇಣಬತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. “ಇದೇ ನಿನ್ನ ಅತ್ಯ ಬೇಡಿದ ವಸ್ತು” ಎಂದು ಅಜ್ಞಿ ಹೇಳಿದಳು. ಹಿರಿಯ ಸೋಸೆಯ ಮುಖ ಅರಳಿತು.

ಅಜ್ಞಿ ಮತ್ತೆ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ಒಂದು ಕಾಗದದ ಬೀಸಣಿಕೆಯನ್ನು ತಂದು ಕಿರಿಯ ಸೋಸೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. “ನೀನು ಬೀಸುವ ಗಾಳಿ ಬಯ್ಯಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಇದು ನಿನ್ನ ಅತ್ಯೇ ಸರಿಯಾದ ಕಾಣಿಕೆ” ಎಂದು ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು. ಕಿರಿಯ ಸೋಸೆಯೂ ಹಿರಿಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗಿದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಅಜ್ಞಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ತವರೂರಿಗೆ ನಡೆದರು.

ಸೋಸೆಯರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ತವರೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಯಾಗಿ ಇದ್ದರು. ಬಳಿಕ ಒಂದು ದಿನ ತಮ್ಮ ಅತ್ಯೇಯ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದರು. ಅತ್ಯೇಯು ಮನೆಯ ಹೋಸ್ತಿಲಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಸೋಸೆಯರು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಘೋಚನೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ “ನಾನು ತರಲು ಹೇಳಿದ ವಸ್ತುಗಳು ಎಲ್ಲಿವೇ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಹಿರಿಯ ಸೋಸೆ ಆಕಾಶಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಳು. ಕಿರಿಯ ಸೋಸೆ ಕಾಗದದ ಬೀಸಣಿಕೆ ತೆಗೆದು ಅತ್ಯೇಯ ಮುಖಿಕ್ಕೆ ತಂಪಾದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದಳು.

ಫೋಚೊ ಅಳಕಿರಿಪಟ್ಟಳು. “ಒಳ್ಳಿಯದು ನನ್ನ ಕರಾರಿನಂತೆ ನೀವು ನಡೆದಿದ್ದೀರಿ. ನಾನು ಬೇಡಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದೀರಿ, ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿರಿ” ಎಂದಳು.

ಅಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಚೆಹ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕಾಗದದ ಆಕಾಶಬುಟ್ಟಿಯ ಒಳಗೆ ಬೆಂಕೆ ಉರಿಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಕಿರಿಯ ಸೋಸೆ ಕಾಗದದ ಬೀಸಣಿಕೆಯನ್ನು ಆಡಿಸುವಾಗ ತಂಪಾದ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ

ಹಾಯಾಗಿ - ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಅಚ್ಚರಿ - ಅಶಯ.

*ಶಬ್ದಕೋಶದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಡುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಕರಾರು _____ ; ಹೊಸ್ತಿಲು _____ ; ಸಡಗರ _____

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆ೧) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ಸೋಸೆಯಂದಿರರು ಅತ್ಯೇಯ ಜೊತೆಗೆ ಯಾವರಿಂತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ?

ಆ) ತವರು ಮನಗೆ ಹೋಗಲು ಅತ್ಯೇ ಹಾಕಿದ ಕರಾರು ಯಾವುದು ?

ಇ) ಸೋಸೆಯಂದಿರರು ಏಕೆ ದುಃಖಿಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ?

ಪ್ರಶ್ನೆ೨) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಆ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ೩) ಬಿಟ್ಟಣಳ ತುಂಬಿರಿ.

೧) ..... ದೇಶದ ಉರಲ್ಲಿ ಪೌಚ್ಚೊ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆ ಇದ್ದಳು.

೨) ಒಮ್ಮೆ ಸೋಸೆಯರಿಬ್ಬಿಗೂ ..... ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಾಯಿತು.

೩) ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳು ನನಗೆ ಬಹಳ .....

೪) ..... ತವರೂರು ಕಡೆಗೆ ನಡೆದರು.

೫) ಮೂವರು ಮನೆಯ ..... ಕುಳಿತು ಯೋಚಿಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ೪) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಏಕವಚನ ಮತ್ತು ಬಹುವಚನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಕೆಳಗೆ ಗುರುತು ಹಾಕಿರಿ.

ಅ) ರಾಮನು ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದನು.

ಆ) ರ್ಯಾತರು ಒಕ್ಕಲುತನ ಮಾಡುವರು.

ಇ) ಮಂಗ ಮರ ಏರಿತು.

ಈ) ಗುಬ್ಬಿಗಳು ಹಾರಿ ಹೋದವು.

ಉಪಕ್ರಮ: ನಿಮ್ಮ ಗೆಳೆಯನ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಒಳಿಸಿಹಿ, ಹೊರಸಿಹಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣ ಸಿಹಿಯುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ನೀಡಿರಿ.

ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಜನನಿ

ಮೇಡಂ ಕಾಮಾ ಒಬ್ಬ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಎಂದ್ದು ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಾಹಸವಾದರೆ. ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದೂ ಒಂದು ಸಾಹಸವೇ. ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆದ್ದು ಹೋರಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಮೇಡಂ ಕಾಮಾ ಒಬ್ಬರು.

ಮುಂಬಿಯಲ್ಲಿ ೨೫ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೬೯ ರಂದು ಕಾಮಾ ಜನಿಸಿದಳು. ಕಾಮಾ ಮುಂಬಿಯ ಪಾಸಿರ್ ಬಾಲಕಿಯರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದಳು. ಅವಳು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದಳು. ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಿದ ಹುತಾತ್ಮರನ್ನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅನೇಕ ದೇಶಭಕ್ತರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಮಹಾನ್ ದೇಶಭಕ್ತ ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಚಿಯವರ ಆಪ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದಳು.

೧೯೬೯ರ ಅಗಷ್ಟನಲ್ಲಿ ಜಮ್ಹಾನಿಯ ಸ್ವಾತ್ಮಾಗಟ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಸಮೀಕ್ಷನ ಜರುಗಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಹಲವು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಒಂದೊಂದು ದೇಶದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತದ ಹೆಸರು ಬಂದಾಗ ಕಾಮಾ ವೇದಿಕೆ ಹತ್ತಿ ಮಾತನಾಡಿದಳು. ಆ ಮಾತು ಎಲ್ಲರ ಗಮನಸೆಳೆಯಿತು.

ಕಾಮಾ ಮಾತನಾಡಿ, “ಭಾರತ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳೇ ಎಲ್ಲರೂ ಭಾರತವನ್ನು ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಬೇಕು.” ಎಂದು ಮನವಿಮಾಡಿದಳು. ಅಲ್ಲದೇ ಭಾರತವನ್ನೇ ಲಾಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಬಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಭಾಷಣದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯದಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಧ್ವಜವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಹಾರಿಸುತ್ತ “ಇದೋ ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ಈ ಧ್ವಜ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕುರುಹು. ಭಾರತೀಯ ರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಬಾವುಟ ಪವಿತ್ರ. ತಾವೆಲ್ಲ ಭಾರತದ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ನರವಾಗಬೇಕು.” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು.

ಹೊರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಮುಖಿವದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಹೊದಲಿಗೆ ಭಾರತದ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸಿದ ದಿಟ್ಟ ಮಹಿಳೆ ಎಂದು ಸಭಿಕರು ಅವಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಧ್ವಜಕ್ಕೆ ವಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಈ ತ್ರಿವರ್ಣ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಹೋರಾಟಗಾರ ಏರ ಸಾವರಕರ, ಕಾಮಾ ಮತ್ತಿತರ ದೇಶಭಕ್ತರು ಸೇರಿ ಇಂಜ ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಇದು ಭಾರತದ ಹೊದಲ ಧ್ವಜವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಹಸಿರು, ಕೇಸರಿ ಮತ್ತು ಕೆಂಪುಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ನಡುವೆ “ವಂದೇ ಮಾತರಂ” ಎಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು.

ಜಮ್‌ನಾ, ಅಮೇರಿಕಾ, ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪ್ರೇಮ ಹಟ್ಟಿಸುವುದೇ ಅವಳ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಕಾಮಾಳ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ರೋಚಿಗೆದ್ದ ಅವಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧನೆ ಹಾಕಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾಮಾ ಮೂವತ್ತೆ ದು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ನಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯಬೇಕಾಯಿತು.

ಮೇಡಂ ಕಾಮಾ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರದಿದ್ದರೂ ಅವಳ ಪ್ರಭಾವ ಭಾರತದ ಮೇಲಿತ್ತು. ಕಾಮಾಳನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿದುದರ ವಿರುದ್ಧ ಜನ ದಂಗೆ ಎದ್ದರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಕಾಮಾಳ ವಿರುದ್ಧ ಹಾಕುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರು.

ಇಂಳಿ ರಲ್ಲಿ ಹೊದಲನೆಯ ಜಾಗತಿಕ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಕಾಮಾಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಬಲ ಬಂದಿತು. ಅವಳು ಯುದ್ಧ ದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದಳು.

“ನಾನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬರಬೇಕು, ನನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು” ಎಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರವು ‘ಕಾಮಾ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬಾರದು’ ಎಂಬ ಷರ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿತು. ಈ ಷರ್ತಿಗೆ ಕಾಮಾಳ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೂ ಬಂಧುಗಳ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ಎಪ್ಪತ್ತರ ಇಳಿವಯಸ್ಸನಲ್ಲಿ ಕಾಮಾ ತನ್ನ ಶಾಯಾಡಿಗೆ ಮರಳಬಂದಳು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಕಾಮಾ ಮನಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಅವಳು ಆಸ್ತ್ರೆ ಸೇರಬೇಕಾಯಿತು. ಇನಿ ಅಗಷ್ಟ್ ಇಂಳಿ ರಂದು ಕಾಮಾ ಆಸ್ತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶೀರಿಕೊಂಡಳು.

ಕಾಮಾ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಹಳಿ ಹೊಳಗಿಸಿದ ಏರ ನಾರಿ. ಅವಳ ರಕ್ತದ ಕಣಕಣದಲ್ಲೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ದಾಹ ಅಡಗಿತ್ತು. ಇನ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಕಾಮಾಳ ಆಸೆ ನೆರವೇರಿತು. ಇಂ ಅಗಷ್ಟ್ ಇಂಳಿ ರಂದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊರೆಯಿತು.

- ಆರ್.ಡಿ.ಬೆ

ಶಭ್ಗಳ ಅರ್ಥ

ಪ್ರತಿಭಟಿಸು - ವಿರೋಧಿಸು; ಹುತಾತ್ಮ - ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದವ; ಗಮನ - ಲಕ್ಷ್ಯ; ಮುಕ್ತ - ಬಿಡುಗಡೆ, ವಿಮೋಚನೆ; ಬಾವುಟ - ಧ್ವಜ;

*ಶಭ್ಗೋಶದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಶಭ್ಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಡುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಕೊಂಡಾಡು _____ ; ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ _____ ; ನಿರ್ಬಂಧನೆ _____ ; ಷರತ್ತು _____

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆ೧) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ಕಾಮಾ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು ?

ಆ) ಜರ್ಮನ್ ಸರ್ವೇಜನದಲ್ಲಿ ಕಾಮಾ ಏನೆಂದು ಮನವಿಮಾಡಿದಳು ?

ಇ) ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಕಾಮಾಳ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ನಿರ್ಬಂಧನೆ ಹಾಕಿತು ?

ಪ್ರಶ್ನೆ೨) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಆ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ೩) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

‘ಅ’ ಗುಂಪು

೧) ಱಲೈಂ

‘ಬ್’ ಗುಂಪು

(ಅ) ಮೊದಲ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧ

೨) ಜರ್ಮನಿ

(ಆ) ಧ್ವಜ

೩) ಶ್ರೀವರ್ಣ

(ಇ) ಕಾಮಾಳ ಜನನ

೪) ಱಂಜಿಲ

(ಈ) ಭಾರತಕೆ ಸಾಫ್ಟೆಂಟ್ ದೊರೆಯಿತು.

೫) ಱಂಡಿಲ

(ಉ) ಸ್ವಫ್ಟ್‌ಗಟ್ಟ

ಪ್ರಶ್ನೆ೪) ಬಿಟ್ಟ ಸ್ವಳ ತುಂಬಿರಿ.

ಅ) ಮೇಡಂ ಕಾಮಾ ಒಬ್ಬ .....

ಆ) ಮಹಾನ ದೇಶಭಕ್ತ ..... ಅಪ್ತ ಕಾರ್ಯದಶೀಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದಳು.

ಇ) ..... ಅಗಷ್ಟನಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಸ್ವಫ್ಟ್‌ಗಟ್ಟ ಸಮ್ಮೇಳನ ಜರುಗಿತು.

ಈ) ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿಗೂ ಈ ಬಾವುಟ .....

- ಉ) ಅವಕು ..... ಭಾರತೀಯ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದರು.
 ಊ) ಕಾಮಾ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ..... ಕಹಳೆ ಮೊಳಗಿಸಿದ ಏರಮಹಿಳೆ.

ಉಪಕ್ರಮ : ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರದ್ವಾಜದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಲಕರಿಂದ/ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತಿ ಜೀವಶಕ್ತಿ

ಒನ್ನಿರಿ ಒನ್ನಿರಿ ಗೆಳೆಯರೆ ಒನ್ನಿರಿ
ಸಂಸ್ಕೃತಿನಗರಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ
ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ದಸರಾ ನೋಡುತ
ನಮಿಸುತ ಚಿನ್ನದ ಅಂಬಾರಿಗೆ

ಸಾವಿರ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಚಾಮುಂಡಿ ಬೆಟ್ಟವ
ಮೇಲಕೆ ಮೇಲಕೆ ಹತ್ತೊಣ
ಮಹಿಷಾಸುರನ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ
ಬೆಟ್ಟದ ನಂದಿಗೆ ನಮಿಸೊಣ

ಚಿಲಪಿಲಿ ನಾದವ ಕೇಳುತನಾವು
'ರುಂಜ' ನೋಡಲು ಹೋಗೊಣ
ಬಿಳಹುಲಿ ನೋಡುತ ಮುಂದಕೆ - ಸಾಗುತ
ಚಿಂಪಾಂಜಿಗೆ ಹಲ್ಯೊ ಎನ್ನೊಣ

ರವಿವರ್ಮನ ಆ ಕುಂಚದ ಕಲೆಯನು
ಕಣ್ಣನದಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯೊಣ
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ರಂಗನು ಅರಿಯುತ
ದಸರಾ ದಬಾರ ನೋಡೊಣ

ಒನ್ನಿರಿ ಒನ್ನಿರಿ ಗೆಳೆಯರೆ ಬಿನ್ನಿರಿ
ಒನ್ನಿ ಮಂಟಪಕೆ ಸಾಗೊಣ
ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪರಂಪರೆ
ಯುಗ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಸೊಣ

- ಎಂ. ವಿವೇಕ್ ಭರಣ

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ - ಜಗತ್ತಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ನಾದ - ಶಬ್ದ , ಧ್ವನಿ

ಅರ್ಥಾತ್

ಪ್ರಶ್ನೆ೧) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ದಸರಾ ಯಾವ ಉಂಟಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ?

ಆ) ನಾವು ಯಾವ ಬೆಟ್ಟವ ಹಕ್ಕೊಣ ?

ಇ) ಚೆಲಿಪಿಲಿ ನಾದವು ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ ?

ಪ್ರಶ್ನೆ೨) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಆ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ೩) ಮೈಸೂರು ನಗರದ ವಣಿನೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಉತ್ತರ: ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು ಆಲ್ಲಿಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ.

ಬಾತಿಹಾಸಿಕ ನಗರ, ಕುಶೂಹಲಗಳ ಆಗರ

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಂಬಗಳುಳ್ಳ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೋ ಮೋ ಆಟ ಆಡುವ ರೂಢಿಯಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹುಡುಗಿಯರೇ ಈ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವಾಲಯದ ಒಂದೊಂದು ಕಂಬಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ನಿಂತು, ಕಂಬದಿಂದ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಕಳ್ಳಿ' ಎಂದು ಆಯ್ದುಯಾದವರು ಓಡುವವರನ್ನು ಮುಟ್ಟುಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕ್ರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು ಹೊಸ ಕಳ್ಳಿಯಾಗಿ ಆಟವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಆಟವೇ ಮುಂದೆ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಇಂದಿನ ಮೋ ಮೋ ಆಟವೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಈ ಆಟಕಾಗಿ ಸರಳ ನಿಯಮಗಳೂ ರಚಿತವಾದುವು. ಆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಹುಡುಗರೂ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಈ ಆಟವನ್ನು ಆಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದೊಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ಭಾರತೀಯ ಆಟವೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಂಡಗಳಿರುವವು. ಒಂದು ಓಡುವ ತಂಡ, ಮತ್ತೊಂದು ಮುಟ್ಟುವ ತಂಡ ಪ್ರತಿತಂಡದಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಜನ ಆಟ ಆಡುವರು. ಯಾರು ಓಡಬೇಕು, ಯಾರು ಮುಟ್ಟಬೇಕು - ಎಂಬುದನ್ನು ಆಟ ಆರಂಭಿಸುವ ಮೊದಲೇ ನಾಣ್ಯ ಹಾರಿಸಿ ನಿರ್ದರ್ಶಿಸುವರು.

ಮೋ ಮೋ ಆಟದ ಅಂಗಣ ಇರುವುದು ಮುಂದು ಗೆಂಡಿರುವುದು. ಅಂಗಣದ ಎರಡೂ ಕೊನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಮುಂದು ಗೆಂಡಿರುವುದು. ಅಂಗಣದ ಮುಧ್ಯದಲ್ಲಿ ೨೫.೫ ಮೀಟರ ಉದ್ದ್ಯ ಇಂ ಸೆ.ಮೀ. ಅಗಲವಾದ ಮುಧ್ಯಪಟ್ಟಿ ಇರುವುದು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಮಸಮಾದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ೨೫೦ ಸೆ.ಮೀ. ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಚೌಕಗಳಿರುವುವು. ಮುಧ್ಯಪಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕಂಬದ ಗೆರೆ ಕೂಡುವಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕಂಬವನ್ನು ನೆಟ್ಟಿರುವರು. ಅವು ನೆಲದಿಂದ ಇಂ ಸ.ಮೀ. ಎತ್ತರವಿರುವವು. ಹೀಗೆ ಆಟದ ಅಂಗಣ ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಟ್ಟುವ ತಂಡದ ಎಂಟು ಜನ ಒಂದೊಂದು ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು. ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುವನು ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡುವನು. ಅಂದರೆ ಎಂಟು ಚೌಕಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಬ್ಬನ್ತೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ, ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ತಂಡದ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಆಟಗಾರನು ಮುಟ್ಟುವುದನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಂಬದ ಬಳಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

ಆಟ ಆರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲು ಓಡುವ ತಂಡದ ಮೂವರು ಆಟಗಾರರು ಅಂಗಣದ ಗೆರೆಯೇಳಿಗೆ ಒಂದು ನಿಲ್ಲುವರು. ಪಂಚನು ಸೀಟಿ ಉದಿದೊಡನೆ ಈ ಮೂವರು ಒಂದು ದಿಕ್ಕು ಹಿಡಿದು ಓಡತೋಡಗುವರು. ಮುಟ್ಟುವುದು ನಿಲ್ಲುವರು. ಪಂಚನು ಸೀಟಿ ಉದಿದೊಡನೆ ಈ ಮೂವರು ಒಂದು ದಿಕ್ಕು ಹಿಡಿದು ಓಡತೋಡಗುವರು. ಮುಟ್ಟುವುದು ನಿಲ್ಲುವರು.

ಆಟಗಾರನು ಓಡುವವರನ್ನು ಅಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು. ಓಡುವವರು ಈತನ ಕೈಗೆ ಸಿಗದಂತೆ ಓಡುತ್ತ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಅಶ್ವಿನಿಯ ಮುಟ್ಟಲಾಗದಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ಕುಳಿತವರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಧಟನೆ ಎದ್ದು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದವರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದು ಅನೂಕೂಲವನಿಸಿದರೆ, ಓಡುವವನು ಕುಳಿತವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಹೋ ಕೊಡುವನು. ಕುಳಿತವರ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕೈ ತಟ್ಟಿ ಹೋ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನೇನಷಿಡಬೇಕು. ಹೋ ಕೊಟ್ಟವನು ಎದ್ದು ಓಡುವವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಧಾವಿಸುವನು. ಹೋ ಕೊಟ್ಟವನು ಎದ್ದವನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವನು. ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಹುದ್ದರಿಯು ಆಟದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಉಳಿಯುವನು. ಹೀಗೆ ಓಡುವವರು ಅಂಗಣದ ಗೆರೆಯೊಳಗೇ ಓಡಬೇಕು. ಮುಟ್ಟಿವವರು ನಡು-ನಡುವೆ ದಿಕ್ಕು ಬದಲಾಯಿಸದೇ ಬಂದೇ ದಿಕ್ಕು ಹಿಡಿದು ಓಡಬೇಕು. ಓಡೋಡುತ್ತ ಯಾರಿಗೆ ಹೋ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಧಟನೆ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದು ಸುಲಭವೆಂದು ನಿಧರಿಸಿ ಕೊಡಲೇ ಹೋ ಕೊಡಬೇಕು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಂಡದವರಿಗೆ ಏಳೇಳು ನಿಮಿಷಗಳ ಎರಡು ಸರದಿ ಬರುವುವು. ಒಮ್ಮೆ ಓಡಿದ ತಂಡವು ಮತ್ತೊಂದು ಸರದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿವ ತಂಡವಾಗುವುದು. ಮೋದಲಿನ ತಂಡವು ಓಡುವ ತಂಡವಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಎರಡೆರಡು ಸರದಿಗಳಿಂತೆ ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಸರದಿಗಳ ಹೋ ಹೋ ಪಂದ್ಯಾಟ ನಡೆಯುವುದು. ಏಕು ನಿಮಿಷಗಳ ಸರದಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳು ವಿರಾಮ. ಎರಡು ಸರದಿಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಇದು ನಿಮಿಷಗಳ ವಿರಾಮ ಇರುವುದು.

ಈ ಮೋದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಟದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಓಟಗಾರರು ಅಂಗಣದಲ್ಲಿರುವರು. ಈ ಮೂವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಕೊಡಲೇ ಮುಂದಿನ ಮೂವರು ಓಟಗಾರರು ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು ಮುಟ್ಟಿವವನು ಕುಳಿತವರ ನಡುವೆ ಹಾಯಬಾರದು, ಯಾರನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಬಾರದು. ಓಡುತ್ತ ಮಧ್ಯಪಟ್ಟಿಯಾಚಿಗೆ ಕೈಚಾಚಿ ಓಡುವವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಹುದು. ಮುಟ್ಟಿವವನು ಬಂದೇ ದಿಕ್ಕನಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಬೇಕು. ಕಂಬದವರಿಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಬೇಕಾದರೆ ಅವನು ದಿಕ್ಕು ಬದಲಿಸಬಹುದು. ಕೊಟ್ಟ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಓಟಗಾರರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗೆಲ್ಲಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮುಟ್ಟಿವ ತಂಡದ ಆಟಗಾರರು ಚಾಣಕ್ಕತನದಿಂದ ಹೋ ಕೊಟ್ಟ ಓಡುವವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು. ಮುಟ್ಟಿವವರು ತಟ್ಟಿದರೆ ಅಥವಾ ಕುಳಿತವರನ್ನೇ ಬೇಕೆಂದೇ ತಗೆಲಿದರೆ ಅಥವಾ ಮೇರೆಗೆರೆ ದಾಟದರೆ ಓಡುವವರು ಆಟದ ಹೊರಗೆ (ಜೊಟ) ಉಳಿಯುವರು.

ನಿಯಮಾನಸಾರವಾಗಿ ಮತ್ತು ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಟ ನಡೆಯುವದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆ ಪಂಚರದು. ಆಟಗಾರರ ಲೋಪದೋಷಗಳ ಮತ್ತು ಗೆಲ್ಲಂಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ನಿಣಾಯ ಕೊಡುವರು. ಈ ಪಂಚರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದರೆ ಆಟದ ತಜ್ಞನು ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಆಟದ ಗೆಲ್ಲಂಕ ಒಬ್ಬನು ಬರೆದಿಡುತ್ತಾನೆ. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಟದ ಸರದಿಯ ಆರಂಭಕ್ಕೂ ಮುಕ್ಕಾಯಕ್ಕೂ ಸೀಟಿ ಉದುವವನೂ ಒಬ್ಬಿರುತ್ತಾನೆ. ಯಾವ ಯಾವ ತಂಡಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಗೆಲ್ಲಂಕಗಳು ದೊರೆತವೆಂಬುದನ್ನು ಪಂಚರು ಸಾರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸರದಿಯೊಳಗೆ ಎಷ್ಟು ಓಟಗಾರರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿವರೋ ಆಷ್ಟು ಗೆಲ್ಲಂಕಗಳು ಆಯಾ ತಂಡಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವವು. ಈ ಗೆಲ್ಲಂಕಗಳ ಮೇಲಿಂದಲೇ ಯಾವೇ ತಂಡ ಗೆದ್ದಿತೆಂದೂ, ಯಾವ ತಂಡ ಸೋತೆತೆಂದೂ ನಿಣಾಯಿಸಲಾಗುವುದು.

ಈ ಹೋ ಹೋ ಆಟವು ಮೀಂಚಿನ ವೇಗದ ಆಟ. ಇದರಲ್ಲಿ ವೈ-ವೆನಗಳಿರಡೂ ಚುರುಕಾಗಿರಬೇಕಾಗುವುದು. ಆಟಗಾರರಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕೊಟ್ಟು ಬೆಳೆಯುವುದು. ಈ ಆಟದಿಂದ ಚುರುಕುತನ, ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ನಿಣಾಯಶಕ್ತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುವುವು. ಈ ಭಾರತೀಯ ಆಟಕ್ಕೆ ಜಾಗತಿಕ ಮನ್ವಣ ದೊರೆತಿರುವುದು ಆಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿ.

- ಶಿವಶಂಕರ ಅರಳಿಮಟ್ಟಿ

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ

ತಂಡ - ಗುಂಪು; ಅಟಸ್ಸಿಕೊಂಡುಹೋಗು - ಬೆನ್ನಷ್ಟು; ನುಣುಚಿಕೊಳ್ಳು - ಜಾರಿಕೊಳ್ಳು;
ಲೋಪದೋಷ - ತಪ್ಪುತಡೆ; ಗೆಲ್ಲಂಕ - ಗುಣಗಳು;

*ಶಬ್ದಕೋಶದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮುದುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ವಿರಾಮ _____ ; ತೀವ್ರಾನ _____ ; ಹುದ್ದರಿ _____

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆ೧) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯೋ ಯೋ ಆಟವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು ?

ಆ) ಯೋ ಯೋ ಆಟ ಆಡುವ ವಿಧಾನ ಹೇಳಿರಿ.

ಇ) ಯೋ ಯೋ ಆಟದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ೨) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಆ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ೩) ಯೋಚಿಸಿ ವಿಧಾನ ಪೊಣ ಮಾಡಿರಿ.

ಅ) ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುಡುಗಿಯರೇ ಈ ಆಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಆಟಗಳು .....

ಆ) ಒಂದೊಂದು ತಂಡದಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಜನ ಆಡುವರು.

ಹಾಗಾದರೆ ಕಬಡ್ಡಿ ಆಟದ ಒಂದೊಂದು ತಂಡದಲ್ಲಿ ಆಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ .....

ಇ) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಂಡದವರಿಗೆ ಏಳೇಳು ನಿಮಿಷಗಳ ಎರಡು ಸರದಿ ಬರುವವು.

ಹಾಗಾದರೆ ಕಬಡ್ಡಿ ಆಟದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಬರುವ ಸರದಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ .....

ಉಪಕ್ರಮ : ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ಆಟಗಳ ಕುರಿತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ/ಪಾಲಕರಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಸದೃಢವಾದ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸದೃಢವಾದ ಮನಸ್ಸು

ಅಂದು ಮಂಗಳವಾರ. ಆರನೆಯ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಡಬ್ಬಿಗಿಡಿದುಕೊಂಡು ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದಿನಂತೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಪರಿಪಾಠ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿಸಿದರು. ‘ಮುಕ್ಕಣ್ಣೇ, ಇಂದು ನಾವು ಆಲೆಮನೆ ನೋಡಲು ಸೋಮನ ಗೌಡರ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ’, ಎಂದು ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಹೋಗಬೇಕು. ಯಾರೂ ಜಗಳಾಡಬಾರದು, ಗದ್ದಲ ಮಾಡಬಾರದು. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅನುಚಿತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬಾರದು. ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬಾವಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ಹತ್ತಬಾರದು. ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮಿಂದಾಗಿ ತೋಟಿಗನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗಬಾರದು’, ಎಂದು ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದರು.

ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ವರ್ಗದ ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ಕಳು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಇರುವೆಗಳಂತೆ ಸಾಲು-ಸಾಲಾಗಿ ಅತೀ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಾಣ, ಪಕ್ಷಿ, ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಪಟ್ಟರು. ಹಾಡುತ್ತ, ಜಯ ಫೋಷಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ತೋಟಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಶಾಲೆಯ ಮುಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡು ಸೋಮನಗೌಡರು ಎದ್ದು ಬಂದು ಮುಕ್ಕಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಗುರುಗಳನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ವಿಶಾಲವಾದ ಮಾವಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಚಾಪೆಯನ್ನು ಹಾಸಿ ಅವರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರು. ಗೌಡರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು ಹಾಗೂ ತಿನ್ನಲು ಕನೆಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಮುಕ್ಕಳೆಲ್ಲರು ಅದನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಖುಷಿಪಟ್ಟರು.

ಶಾರದಾ : ಗುರುಗಳೇ, ಈ ಬೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ?

ಗುರುಗಳು : ಶಾರದಾ, ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಅದನ್ನೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ವತ್ತ: ಸೋಮನಗೌಡರೇ ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಕೇಳಿರಿ. ನಮಸ್ಕಾರ ಗೌಡರೇ, ದಯವಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ ತಯಾರಾಗುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

- ಸೋಮನಗೌಡರು** : ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆ ಬನ್ನಿರಿ (ಗೌಡರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆಲೆಮನೆ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರು) ಅದೋ ನೋಡಿರಿ, ಅಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಹಸಿರಾದ ಗದ್ದೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ. ಅದು ಕಬ್ಬಿನ ಗದ್ದೆ. ಇಲ್ಲಿದೆಯಲ್ಲ ಕಬ್ಬಿ ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ತರಲಾಗಿದೆ.
- ವಿಶಾಲ** : ತಾತ ಅಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿ ಹಚ್ಚಹಸಿರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ ?
- ಸೋಮನಗೌಡರು** : ಹೌದು, ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅದರ ತಪ್ಪಲು ತೆಗೆದು ಮುಂಭಾಗದ ಹಸಿರಾದ ವಾಡಿಯನ್ನು ಕಡಿದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತರುತ್ತೇವೆ. ಇದೋ ನೋಡಿ ಇದು ಕೃತರ್. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹರುಕುಬುರುಕಾದ ರೋಲರ್‌ಗಳಿವೆ. ರೋಲರ್‌ಗಳ ನಡುವೆ ಕಬ್ಬಿ ಬಂದಾಗ ಅದು ನುಜುಗಾಗುತ್ತದೆ. ಕಬ್ಬಿನಲ್ಲಿಯ ರಸವೆಲ್ಲ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಸಿಪ್ಪೆ ಮಾತ್ರ, ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ರಸವು ಕೆಳಗಿನ ಹೌದಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಜಾನ** : ಅಜ್ಞಾ, ಈ ರಸದಿಂದ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ?
- ಸೋಮನಗೌಡರು** : ರಸವೆಲ್ಲ ಯಂತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ಕಡ್ಡಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ರಸವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುದಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆಗ ಇದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪರವಿನ** : ಈ ರಸವು ಕಾಯ್ದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೆ ಅಜ್ಞಾ ?
- ಸೋಮನಗೌಡರು** : ಹೌದು, ಈ ರಸವು ಕುದಿಯುತ್ತೆ, ಕುದಿಯುತ್ತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇದನ್ನು ಮಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.
- ಯುವರಾಜಸಿಂಗ್** : ಅಜ್ಞಾ, ಕೈ ಸುಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ?
- ಸೋಮನಗೌಡರು** : ಹೌದು, ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕೆಲಸ. ಇದನ್ನು ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಡಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ರಸವು ಗಳಿಗೆ ತಣ್ಣಾಗುತ್ತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಇದರ ಮೇಲೆ ಕೆನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆನೆಬೆಲ್ಲ ಅನ್ನತ್ವಾರೆ.
- ಐಶ್ವರ್ಯರ್ಥ** : ಅಜ್ಞಾ, ಈ ಮೊದಲು ನಾವು ಶಿಂದದ್ದು ಕೆನೆಬೆಲ್ಲವೇನು?
- ಸೋಮನಗೌಡರು** : ಹೌದು. ಕೆನೆಬೆಲ್ಲವೇ ಇತ್ತು. ನಂತರ ಇದನ್ನು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಕಾರದ ಅಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬುತ್ತೇವೆ. ಈ ರೀತಿ ಬೆಲ್ಲವು ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ.
- ಜಾನ** : ಅಜ್ಞಾ! ಇದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ.
- ಸೋಮನಗೌಡರು** : ರ್ಯಾತರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ‘ಕೈಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿ ವೊಸರು’ ಎಂಬ ಗಾದೆ ಶ್ರಮದ ಮಹಾತ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಗುರುಗಳು** : ಮಕ್ಕಳೇ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಫಲ ಸಿಗುತ್ತದೆ.
- ಸೋಮನಗೌಡರು** : ನೀವು ಕೊಡಾ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದರೆ ನಿಮಗೂ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲ ತಯಾರಾಗುವ ವಿಧಾನ ತಿಳಿಯತೇ ?

- ವಿನೋದ** : ತಿಳಿಯಿತು, ಅಜ್ಞಾ ಕೆಬ್ಬಿನಿಂದ ಬೆಲ್ಲ ತಯಾರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.
- ಗುರುಗಳು** : ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಸೋಮನಗೌಡರೇ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ತುಂಬ ಉಪಕಾರವಾಯಿತು. ನಾವಿನ್ನು ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇವೆ. ನಮಸ್ಕಾರ.
- ಸೋಮನಗೌಡರು** : ನಮಸ್ಕಾರ ಗುರುಗಳೇ. ಎಲ್ಲರೂ ಕಬ್ಬಿ, ರಸ ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ.
- ಗುರುಗಳು** : ಆಗಲಿ ಗೌಡರೆ.
- ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಮಯವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ತಲಾ ಒಂದೊಂದು ಕಬ್ಬಿನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಮತ್ತೆ ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಅತೀ ಶಿಂಗಿನಿಂದ ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.

ಶಭ್ಯಗಳ ಅರ್ಥ

ಆಲೆಮನೆ - ಬೆಲ್ಲ ತಯಾರಿಸುವ ಸ್ಥಳ; ಗದ್ದೆ - ತೋಟ; ಕ್ರೈರ್ - ಕೆಬ್ಬಿನುರಿಸುವ ಯಂತ್ರ; ತಲಾ - ಪ್ರತಿಯೊಂದು

*ಶಭ್ಯಕೋಶದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಶಭ್ಯಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಡುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸೂಚನೆ _____ ; ವಿಧಾನ _____ ; ಜಾಗರೂಕತೆ _____

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆ೧) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದರು ?

ಅ) ಮಕ್ಕಳು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನೋಡಿದರು ?

ಇ) ಗೌಡರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಏನು ಕೊಟ್ಟರು ?

ಪ್ರಶ್ನೆ೨) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ೩) ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾರು-ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಅ) ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮಿಂದ ತೋಟಿಗನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗಬಾರದು.

ಅ) ಅಜ್ಞಾ, ಈ ರಸದಿಂದ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ?

- ಇ) ಅಜ್ಞಾ ಈ ಮೊದಲು ನಾವು ತಿಂದದ್ದು ಕನೆಬೆಲ್ಲವೇನು ?
-
- ಈ) ರ್ಯಂತರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸಗಳೇ ?
-
- ಉ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಫಲ ಸಿಗುತ್ತದೆ.
-

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರಿ.

- ಆ) ಅವರೆ ..... ಮಿತಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.
- ಇ) ..... ಗಳಿಂತೆ ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಅತಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ನಡೆದರು.
- ಈ) ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಆದನ್ನು ಸೇವಿಸಿ .....
- ಉ) ..... ಬಾಯಿ ಮೊಸರು.
- ಉ) ಈಗ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ..... ತಯಾರಾಗುವ ವಿಧಾನ ತಿಳಿಯಿತೆ ?

ಉಪಕ್ರಮ : ಕೋಳಿಸಾಕಾಣಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಆ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

ರ್ಯಂತನೇ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಚೆನ್ನೆಲುಬು

ಅಪ್ಪನು ಅಂದರೆ

ಅಳಿಸದ ಪ್ರೀತಿ

ಸಂತಸ ತಂದಿದೆ

ಅಪ್ಪನ ಖ್ಯಾತಿ

ವಿದ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿಯ

ಭಾಗ್ಯವ ಕೊಟ್ಟು

ಒಳ್ಳೆಯ ದಾರಿಯ

ಕೋರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು

ಅಪ್ಪಗೆ ದೊರೆಯಿತು

ಹಿರಿತನ ಪಟ್ಟು

ಮೆಚ್ಚುವ ತೆರದಲಿ

ತೀವ್ರನು ಕೊಟ್ಟು

ಉರಿನ ಏಳಿಗೆ

ಸಾಫ್ರೆವ ಬಿಟ್ಟು

ದೇಶದ ಸೇವೆಗೆ

ಖಾದಿಯ ತೊಟ್ಟು

ಅಪ್ಪನ ಮಾತಿಗೆ

ಮನ್ನಣಿ ಹೆಚ್ಚು

ಅಪ್ಪನು ಅಂದರೆ

ನಮಗಿದೆ ಮೆಚ್ಚು

- ಎಂ.ಎಂ. ಸಂಗೋಪಿ

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಳಿಸದ - ನಶಿಸದ; ಹಿರಿತನ - ದೊಡ್ಡತನ; ಮೆಚ್ಚ - ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆ೧) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) ಯಾವುದು ಸಂತನ ತಂದಿದೆ?

_____

ಆ) ತಂದೆಯು ಯಾವ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು ?

_____

ಇ) ತಂದೆ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾವ ಬಿಟ್ಟ ?

_____

ಪ್ರಶ್ನೆ೨) ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಆ) _____

ಉತ್ತರ _____

ಪ್ರಶ್ನೆ೩) ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಪೂರಣಮಾಡಿರಿ.

ಇ) ಅಪ್ಪಗೆ ದೊರೆಯಿತು .....

.....

.....

ತೀವ್ರನು ಕೊಟ್ಟ

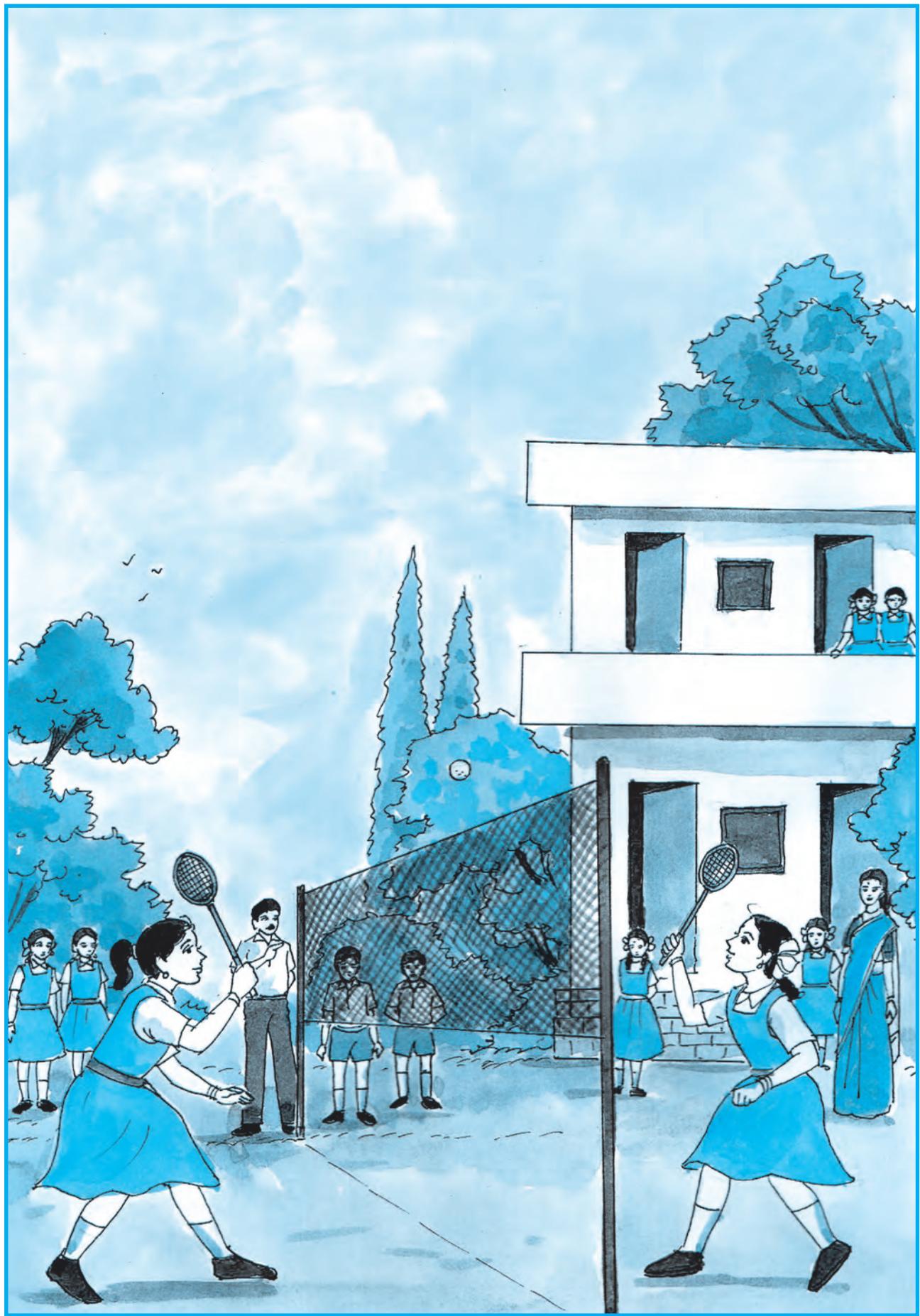
ಪ್ರಶ್ನೆ೪) ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

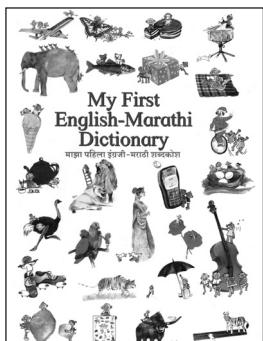
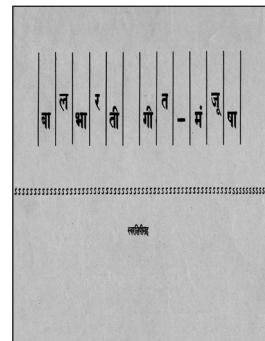
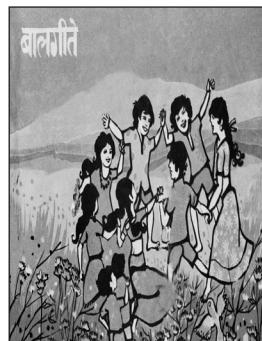
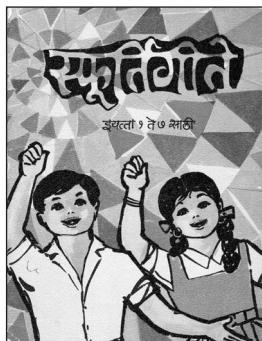
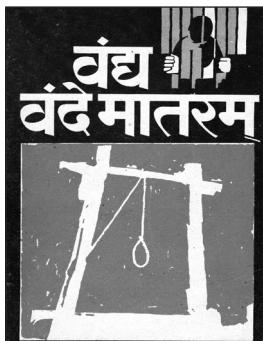
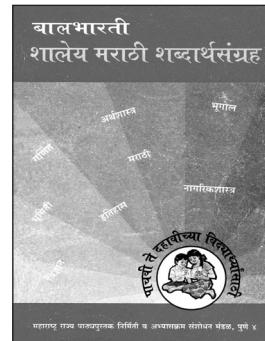
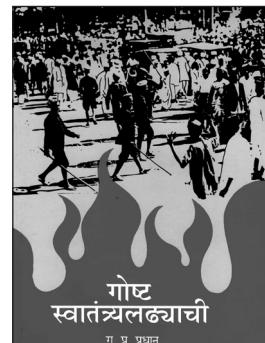
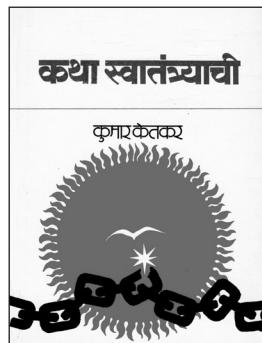
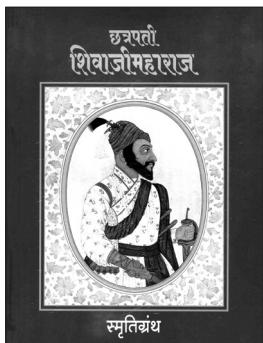
ಹಿರಿ X ..... ಸ್ವಾಧ್ಯಾ ಖ .....
ಎರು X ..... ಖ್ಯಾತಿ X .....

ಉಪಕ್ರಮ : ತಂದೆ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಕರ್ತೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ/ಪಾಲಕರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಮಾತೃದೇವೋಭವ, ಪಿತೃದೇವೋಭವ

- पाठ्यपुस्तक मंडळाची वैशिष्ट्यपूर्ण पाठ्येतर प्रकाशने.
- नामवंत लेखक, कवी, विचारवंत यांच्या साहित्याचा समावेश.
- शालेय स्तरावर पूरक वाचनासाठी उपयुक्त.

पुस्तक मागणीसाठी www.ebalbhari.in, www.balbhari.in संकेत स्थळावर भेट क्या.

साहित्य पाठ्यपुस्तक मंडळाच्या विभागीय भांडारांमध्ये
विक्रीसाठी उपलब्ध आहे.

ebalbhari

विभागीय भांडारे संपर्क क्रमांक : पुणे - ☎ २५६५९४६५, कोल्हापूर- ☎ २४६८५७६, मुंबई (गोरेगाव)
- ☎ २८७७९८४२, पनवेल - ☎ २७४६२६४६५, नाशिक - ☎ २३१५९९, औरंगाबाद - ☎ २३३२९७९, नागपूर - ☎ २५४७७९९६/२५२३०७८, लातूर - ☎ २२०९३०, अमरावती - ☎ २५३०९६५

